

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Četnik IX.

Celovec, petek, 19. marec 1954

Štev. 11 (621)

Volitve so potrdile pravilnost naše poti

Po volitvah je vedno tako: posamezne stranke in volilne skupine, pa seve tudi drugi politični faktorji, ki so ali so bili neposredno povezani in prizadeti z volitvami, delajo bilanco — obračun uspehov in neuspehov. Pri tem je običajno in smo tega že preko mere navajeni, da zlasti oni, ki so utrpeli večje ali manjše izgube, na vse mogoče načine poskušajo prikrojiti svojo bilanco tako, da še vedno nekoliko lepo izgleda, ali pa, če jim to že ne uspe več, vsaj pretvarjajo uspehe drugih v manjše uspehe in celo v poraze. To se je pokazalo tudi po minulih občinskih volitvah na Koroškem: vsi koroški časopisi — upravičeno samo socialistični — so se ponahali s svojimi zmagami. ÖVP-jevska »Volkszeitung« je celo ob podpori drugih njej sorodnih listov znala pretvoriti volilno zmago naprednih sil v svojo zmago in poraz združene reakcije v socialistični poraz. Le enemu so volilni rezultati vzeli sapo — Tedniku. Nič ne piše o kaki zmagi »krščanskih« politikantov v Mohorjevi hiši, pa tudi njihov klaverni poraz sramežljivo zamolči.

Številke — uradno objavljene — pa se ne zmenijo za raznovrstna strankarsko pobarvana pri- in odračunavanja. Ne zmenijo se za prikrojene bilance poraženec, ne za njih sramežljivi molk. Številke so stvarne in kdor stvarno gleda, dobi iz njih tudi stvarno sliko.

Minule občinske volitve na Koroškem so bile, ne oziraje se na njihov številčni izid, že ob samem načinu in po ostrini predvolilne borbe, opredeljene na več kot samo strankarske razlike, mnogo bolj pomembne kot morejo sicer biti pomembne občinske volitve. Tokrat je vprašanje, kdo bo za naslednja štiri leta vodil to ali ono občino, igralo bolj podrejeno, drugorazredno vlogo. Prvenstvena je bila alternativa: ali za politiko napredka, pomirjenja in medsebojnega upoštevanja med obema tu živčima narodoma, in to ne le v posameznih občinah, marveč v deželi na sploh in preko njenih meja za prijateljstvo z narodi sosedi — ali proti taki politiki za politiko reakcionarnih sil, ki jim je narodnostna mržnja prvo in vse občinske ter deželne zadeve in koristi šele drugo. Številke (ki jih objavljamo na drugem mestu) jasno pričajo, da je velika večina — večja kot kdaj koli poprej — koroških volivcev s svojim glasovanjem potrdila, da ji ni mar za gesla in cilje pri teh volitvah prvič očitno združene, tako imenovane »antimarksistične« reakcije, ki je nastopila pod krinko domovinske zvestobe, da pa je za napredno politiko, ki se vse bolj izraža v koroških socialističnih vrstah in ki so jo in jo vedno bodo krepko podprli tudi samostojno in napredno — demokratično misleči koroški Slovenci.

Če gornja ugotovitev velja za minule koroške občinske volitve na splošno, tedaj velja še toliko bolj za področje dvojezičnih šol, na katerem sta porast naprednih sil in poraz združene reakcije (vključno z njenim slovenskim priveskom KDS) prišla do izraza še mnogo močnejše kot v celotnem deželnem povprečju. Naj navedemo le nekaj najznačilnejših primerov:

V Vovbrah, občini Glantschniga, ki je koncem minulega leta s podpisal poziv »domovini zvestih« na borbo proti gospodarski in kulturni utrditvi koroških Slovencev, in kjer je bila gonja proti SPÖ v predvolilni kampanji najhujša, ker je na čelu SPÖ-liste kandidiral zaveden Slovenec, je SPÖ pridobila 162 glasov in s tem prekosila ÖVP.

V Velikovu, centru šovinistične gonje proti dvojezičnemu pouku, kjer sta doslej ÖVP in VdU skupno imela vedno več glasov kot SPÖ, je pri minulih občinskih volitvah SPÖ pridobila 294 glasov in ta-

ko prekosila združeno »domovini zvesto« reakcijo ÖVP-VdU za nič manj kot 109 glasov.

V Beli in Ledenicah, kjer je bila lista združene reakcije popolna — le v teh dveh občinah je namreč uspela Tischlerjeva generalna linija za minule občinske volitve, to je, povezava z ÖVP-VdU-jevsko združeno reakcijo — in kjer so povsem računali, da bodo izpodrinili socialistično vodstvo občine, se je SPÖ prav tako utrdila in dosegla absolutno večino.

Ko je Tischlerjevi KDS izpodletela njena generalna linija, je krčevito skušala

Okrepitev naprednih sil je osnova politike DFDL

Volilna borba Demokratične fronte, ki je slonela leta 1950 na liniji enotnosti koroških Slovencev, je imela tokrat upoštevajoč razvojno stopnjo političnega razpoloženja v deželi in svesta si potrebe, da koncentracija reakcionarnih šovinističnih sil zahteva na drugi strani koncentracijo naprednih demokratičnih sil, povsem drugo osnovo — okrepiti napredne sile v deželi bodisi s podpiranjem samostojnega nastopa slovenskih volilnih skupin na podlagi popolnoma demokratične odločitve krajevnih faktorjev s perspektivo sodelovanja s socialisti, bodisi z neposredno podporo kandidatom socialistične stranke. Zato ne bi bile na mestu kakršne koli primerjave uspehov tokratnih demokratičnih slovenskih list z uspehi slovenskih enotnih list iz leta 1950, ker ne bi dale stvarne slike, marveč je nujni soustih naše politike za občinske volitve in s tem potrdilo pravilnosti te naše politike v tem, da bo na področju dvojezičnih šol 42 občin na vsak način imelo naprednega, socialističnega župana bodisi državljana nemškega ali slovenskega porekla in le 11 občin župana iz reakcionarnega tabora, dočim v 9 občinah še ni odločeno, kdo ga bo imel.

Zaključek iz vsega tega pa je jasen, kakor so jasne številke. Politika pomirjenja

Figl in Schärf odlikovana

Zvezni prezident dr. Theodor Körner je podelil bivšemu kanclerju in sedanjemu zunanjemu ministru ing. dr. Figlu ter vicekanclerju dr. Schärfu za njune zasluge, ki sta si jih pridobila po letu 1945 kot vodilna člana vlade, visoko odlikovanje »zlatega častnega znaka«. Odlikovanja je prezident osebno izročil odlikovancema pretekli tork v navzočnosti zveznega kanclerja ing. Raaba.

nastopiti vsaj pod svojim imenom, kar pa ji vsled razsodnosti velike večine odgovornih mož na deželi prav tako ni uspelo, razen v borih 6 občinah, kjer je tokrat dosegla le še 635 glasov in 11 mandatov napram 2300 glasovom in 39 mandatom v 16 občinah leta 1950. V treh nadaljnjih občinah so nastale še neke druge »krščanske« skupine, ki s skupno 554 glasovi in 4 mandati tudi ne zmorejo več mnogo dvigniti KDS-ovskega »uspeha«. V treh od teh devetih občinah pa je KDS odnošno Krščanska stranka sploh popolnoma pogorela, to je v Zvabeku, Slovenjem Plajberku in na Rudi.

v deželi na osnovi medsebojnega upoštevanja avstrijskega in slovenskega prebivalstva, ki je nujno in neločljivo povezana s politiko prijateljstva z narodi sosedne Jugoslavije in ki si bolj in bolj utira pot med demokratične socialistične množice, je z občinskimi volitvami na Koroškem dobila novo potrdilo. Politika hujskaštva in zmerjanja z izdajalci in prodajalci dežele ali naroda (s strani ÖVP-VdU-jevske reakcije napram deželnemu glavarju Wedenigu in s strani Tischlerjeve in emigrant-ske reakcije KDS-a proti Demokratični fronti), politika šovinizma, gonje proti dvojezičnemu šolstvu in narodnostne nestrpnosti pa je doživela nov, vsestranski, klaverni poraz, to pa zlasti še na našem ozemlju, na področju dvojezičnih šol.

„Kleine Zeitung“ ponovno obsojena

V vrsti procesov proti »Kleine Zeitung« je bila zadnji ponedeljek obravnavana, ki jo je sprožil inženir Igo Oraš proti izdajatelju in lastniku lista »Styria Verlag« zaradi krivičnih in zločinskih obdolžitvev.

Kakor znano, je prizivni senat v Celovcu oprostil odgovornega urednika »Kleine Zeitung« Franca Genserja, ki je bil prvotno obsojen. Sedaj je zaradi tega inženir Igo Oraš tožil izdajatelja in lastnika »Kleine Zeitung« in zahteval preklic zlaganih zločinskih obdolžitvev. Značilno se zastopnik izdajatelja in lastnika dr. Rittler ni upal več nastopiti dokaz resnice, ki je že v procesu proti Genserju klaverno propadel. Zaradi tega je bil obtoženi »Styria-Verlag« kot lastnik in izdajatelj »Kleine Zeitung« obsojen, da preklic zlagane zločinske obdolžitve in nosi vse stroške procesa.

Izvršni odbor DFDL je zasedal

Celovec, dne 18. III. 1954. Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva je na svoji današnji seji po temeljiti presoji izida občinskih volitev z zadovoljstvom ugotovil, da je naše ljudstvo v veliki večini sledilo pozivu in smernicam Demokratične fronte in s tem ponovno potrdilo pravilnost njene politike v pravilnem spoznanju, da ima narodni boj slovenskega naroda socialno vsebino in da mora temeljiti na socialnih interesih njegovega kmečko-delavskega elementa.

Te volitve so hkrati ponovno dokazale, da tudi na Koroškem ne vlečejo več zgolj nacionalne parole in je vsem onim odklenkalo, ki že od 1920. leta naprej živijo le od mržnje med narodi. Koroško ljudstvo se je nasprotno izreklo za socialistično politiko pomiritve v deželi, medsebojnega upoštevanja med deželani obeh jezikov in dobrega sožitja z narodi sosedi.

Iz tega vidika je Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva začrtal tudi delo za bodoče, ki mora biti v še tesnejšem povezovanju z demokratičnimi silami avstrijskega ljudstva.

Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva izreka vsem funkcionarjem, krajevnim zastopnikom in vsem, ki so na kakršen koli način sodelovali pri pripravah za volitve in s tem pripomogli do občutnega poraza združene šovinistično-klerikalne reakcije svojo iskreno zahvalo.

Po začrtani poti naprej!

Iz sekretariata DFDL.

Koroške občine se odločajo za napredno politiko

Iz uradnih podatkov, ki jih je objavila koroška deželna vlada o izidu občinskih volitev na Koroškem je razvidno, da se je od 222.766 volilnih upravičencev udeležilo volitev 193.766 volivcev, kar pomeni, da je volilna udeležba znašala 88.64 odstotkov. Volitve so bile izvedene v 229 občinah, dočim so v 11 občinah odpadle, ker so se stranke sporazumele o razdelitvi mandatov ali pa je bil vložen samo en volilni predlog. Od skupnih 2830 mandatov v 240 občinah so dobile: SPÖ 1293 mandatov (pridobila je 155 mandatov); demokratične slovenske liste 44 mandatov, ÖVP-VdU liste 1390 mandatov (zguba 133 mandatov), KDS 11 mandatov (zguba 28 mandatov), KP oz. VO 20 mandatov (zguba 10 mandatov), kršč. slov. liste 4 mandate, različne liste 68 mandatov.

Zaradi volilne geometrije je dobila socialistična stranka manj mandatov kakor združena reakcija, čeprav je dobila SPÖ 93.617 glasov (19.866 glasov več kakor leta 1950), dočim so jih dobile ÖVP-VdU liste skupno samo 84.961 glasov (1.280 manj kakor leta 1950).

Tako so volile občine na ozemlju dvojezičnih šol

V naslednjem objavljamo podrobne volilne rezultate v vseh 62 občinah na področju dvojezičnih šol (kratice pomenijo: SPÖ = Socialistična stranka Avstrije; EL = različne enotne ali skupne liste ÖVP in VdU; VO = Ljudska opozicija (kominformisti); KDS = krščanska de-

mokratska stranka; druge volilne skupine — zlasti slovenske — so navedene s polnim imenom):

Okraj ŠMOHOR

Blače: SPÖ 76/3, ÖVP 193/7
Brdo: SPÖ 378/7, ÖVP 296/5

Goriče: SPÖ 148/5, ÖVP 74/2, EL 90/3
Št. Štefan: SPÖ 460/6, ÖVP 276/4, VdU 151/2

Okraj BELJAK

Bekštanj: Gospodarsko združenje 267/1, SPÖ 1279/8, EL 1227/7, VO 47/0
Bistrica na Zilji: SPÖ 153/5, ÖVP 151/4, VdU 40/1
Kostanje: SPÖ 276/6, EL 264/6
Ledenice: SPÖ 372/7, EL 293/5
Lipa: SPÖ 440/8, EL 256/4
Logavas: Zveza kmetov in delavcev 186/2, SPÖ 486/6, EL 311/4
Marija na Zilji: SPÖ 675/8, EL 374/4, VO 52/0
Podklošter: SPÖ 2074/12, EL 660/3, VO 206/1
Rožek: Stranka kmetov in delavcev 41/1, SPÖ 130/4, EL 169/5
Smerče: SPÖ 519/6, EL 605/8, VO 70/0
(Nadaljevanje na 8. strani)

Vzhod in Zapad si podajata roke

na področju medsebojnih trgovinskih odnosov

Hladna vojna med Vzhodom in Zahodom se jasno ne odigrava le na političnem področju, marveč zelo resno vpliva tudi na gospodarstvo obeh blokov in v gotovih vprašanih zavzema že kar usodepoln obseg. Tako je na primer zelo težko prizadeta trgovina, ki ji dela največje preglavice prepoved o izvozu tako imenovanih »strateških surovin« državam nasprotnega bloka, ki so jo sklenili na podlagi ameriškega prizadevanja. Zlasti se ta pojav kaže v britanski trgovini, ki vedno bolj izgublja pozicije trgovanja z Vzhodom. To je ugotovila tudi posebna skupina britanskih gospodarstvenikov, ko je prišla do zaključka, da bo od trgovine med Vzhodom in Zahodom v bližnji bodočnosti odpadel na britansko zunanjo trgovino le še sorazmerno skromen del. Komisija je namreč mnenja, da bo trgovina z državami vzhodnega bloka v bodoče nudila mnogo manj možnosti kot pa pred vojno. Tudi glede povečanja trgovine s Kitajsko ni mnogo upanja, ker ima omenjena država kljub svoji razsežnosti zelo omejene možnosti za izvoz.

Nevarnost zmanjšanja britanske zunanje trgovine z Vzhodom seveda vpliva na vse prizadete in merodajne kroge, kar se jasno vidi iz pisanja raznih strokovnih listov. Angleški »Financial Times« se posebno odločno postavlja proti strogim določbam prepovedi izvoza strateških surovin in pravi, da je te določbe nujno treba razlagati bolj prožno. List navaja, da je strogost teh ameriških določb, katero blago da je treba smatrati kot strateško, povzročila že mnoge težave, ki so nedvomno znatno ovirale razvoj trgovine z Vzhodom. Hkrati pa omenjeni list daje izraza svojemu zadovoljstvu nad tem, da se v zadnjem času pričeni opaziti nekaka sprostitev tudi v ameriški trgovini. Sicer je le-ta trenutno še vedno omejena le na »nestrateško« blago, kljub temu pa vzbujajo mnogo upanja nedavna izjava načelnika ameriške uprave za delovanje v tujini Harolda Stassena, ki je dejal, da bi

povečanje trgovine med Vzhodom in Zahodom v letu 1954 lahko »porinilo« demokratske ideje za železno zaveso in celo izboljšalo politične odnose do Sovjetske zveze. Torej izgleda, da je tudi Amerika vedno bolj naklonjena trgovinski izmenjavi med obema blokoma, čeprav glede Kitajske trenutno še ni boljših izgledov, ker ameriško zunanje ministrstvo po izjavi Stassena tako dolgo namerava vztrajati na omejenem načrtu o trgovanju s Kitajsko, dokler ne bo vzpostavljen resnični mir tako v Koreji kakor tudi v Indokini.

To ameriško naklonjenost pa jasno skuša najhitreje izkoristiti Anglija, ki si na vse načine prizadeva, da bi si izboljšala možnosti za prodajo svojega blaga. Tako se je iz Anglije odpeljala skupina zastopnikov raznih podjetij v Sovjetsko zvezo, kjer jim je po večtedenskih pogajanjih uspelo, da so za svoja podjetja dobili večmilijonska naročila. Posebne uspehe v tem oziru beležita ladjedelniška in avtomobilski industrija, kakor tudi tovarne za elektrotehnično opremo. Razen tega pa Anglijo živo zanimajo tudi naročila iz

Za širši razmah trgovine med Avstrijo in Jugoslavijo

Trgovinski odnosi med sosednjima državama Avstrijo in Jugoslavijo so se v teku zadnjih let in predvsem zadnjih mesecev znatno izboljšali in dosegajo medsebojne izmenjave kar razveseljive obsege. Zanimanje za ta razmah jasno ni le enostransko, marveč na obeh straneh čutijo potrebo po čim izdatnejšem sodelovanju na trgovsko-gospodarskem področju.

O zanimanju Avstrije za plodovit razvoj trgovinskih odnosov z južno sosedo Jugoslavijo govorijo tudi izjave zastopnika avstrijske trgovinske zbornice v Beogradu dr. Norberta Krausa, ki jih je podal ob povratku v Avstrijo. Dejal je, da bo v razgovorih z zastopniki avstrijskega gospodarstva skušal pojasniti široke možnosti jugoslovanskega gospodarstva, ki so

drugih vzhodnoevropskih držav in so se pretekli teden začela trgovinska in finančna pogajanja s Poljsko, medtem ko imajo podobna pogajanja z Madžarsko in Češkoslovaško v načrtu za bližnjo bodočnost.

In kaj pravijo k temu ostale zapadnoevropske države? Tudi one se zanimajo za tržišča na Vzhodu in bo Evropska gospodarska komisija meseca aprila priredila v Ženevi poseben sestanek strokovnjakov za trgovino med Zahodom in Vzhodom. Obratno pa vedno bolj raste tudi zanimanje Vzhoda za Zapad, kar se zlasti kaže pri Sovjetski zvezi, ki je začela že pravo trgovinsko ofenzivo na evropskih tleh, v Kanadi in na Bližnjem vzhodu. Sovjetska trgovina ima nedvomno veliko prednost v tem, da ponuja svoje surovine po nižjih cenah kakor so običajne, ki jih narakujejo proizvodni stroški.

Morda bo povečana trgovina med Vzhodom in Zahodom važen prispevek k zmanjšanju politične napetosti med obema blokoma, kar bi le uspešno vplivalo na vsestranski razvoj med posameznimi državami.

porok za uspešen razvoj gospodarskega sodelovanja na vseh področjih. Poudaril je, da bo na Dunaju zastopal potrebo po ustanovitvi mešane jugoslovansko-avstrijske trgovinske zbornice, ki bi pomagala odstraniti razne tehnične težave. O tem vprašanju je med drugim dejal: **Mnenja sem, da bi bila taka zbornica zelo koristna za razširitev zamenjave med našima državama, ker bi omogočila stalen in neposreden stik gospodarstvenikov obeh držav. Prepričan sem, da bi tako telo koristilo obema državama. Naj omenim samo razne razstave, biske in predavanja, ki bi jih mogli imeti v okviru take zbornice, kar bi nedvomno prispevalo za spoznavanje gospodarstva obeh držav in učinkovitejše sodelovanje na gospodarskem področju.**

SUDAN — afriška dežela na pragu neodvisnosti

Bilad es Sudan — dežela Črncev je ozemlje, ki se razteza južno od Egipta pa vse do Belgijskega Konga, je prostrana dežela, ki meri preko 2 in pol milijona km² to je 11 krat več kot na primer Velika Britanija. V nasprotju s svojo obsežnostjo pa šteje le okoli 8,350.000 prebivalcev, od katerih je 54½ Arabcev, 12% Nubijcev in okoli 44.000 Evropejcev.

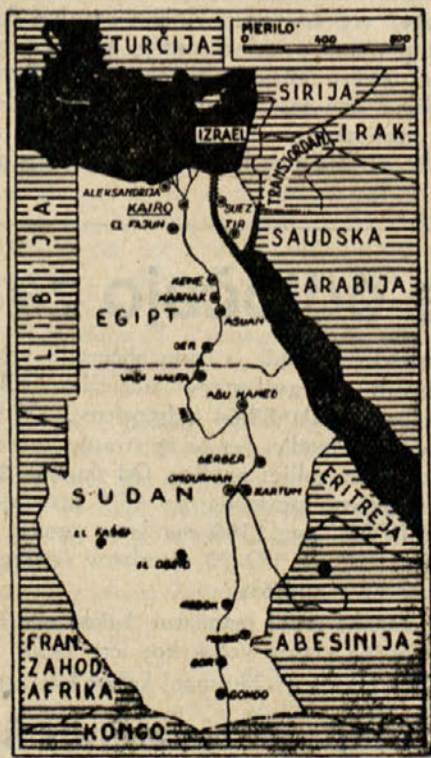
Do 1821. leta je bil Sudan sestavni del otomanskega cesarstva. V 19. stoletju pa so Egipčani zasedli velik del dežele. Po izgonu domačinov proti koncu stoletja so 1898. leta zasedle Sudan anglo-egiptvske čete in vzpostavljen je bil kondominij (dvojno skrbništvo), ki je postal dejanska angleška kolonija. Z neomejenim gospodstvom Britanije nad Sudanom je obvladala le-ta enega izmed ključev egiptvskega gospodarstva. Poleg guvernerja je imel sicer Sudan tudi zakonodajno skupščino in 1947. leta so bile izvršene tudi prve volitve. Večino je dobila Fronta neodvisnosti, dočim je Nacionalna fronta — ki želi priključitev k Egiptu — te volitve bojkotirala.

Čeprav žive prebivalci Sudana zelo revno in primitivno, je njihova dežela gospodarsko aktivna. Med najvažnejše gospodarske panoge sodi proizvodnja tobaka, bombaža, gumi-arabike in dokaj dobro je razvita tudi živinoreja. Pripomniti pa je treba, da je med severnim in južnim Sudanom velika razlika. Severni del je kulturnejši, mnogo bolj obljuden in politično neprimerno bolj razvit. Tu prevladuje arabski jezik in muslimanska vera. Južni, tropski del pa je večinoma pastirski, kjer žive v glavnem razna nomadska plemena. Naimočnejši činitelj v gospodarskem in političnem življenju Sudana je voda, kajti Sudan izkorišča le 2% Nila, dočim izkorišča Egipt preostalih 98%. Če bi imeli Sudanci vodo, bi mogli spremeniti svojo zemljo v ogromno oazo na robu puščave.

Čeprav so se 1936. leta angleške čete umaknile iz Sudana, se položaj ni izpremenil. Šele 1952. leta je Egipt odpovedal pogodbo, sklenjeno 1899. leta, medtem ko je Sudan še vedno ostal pod angleškim

vplivom. Pač pa je novi šef Egipta — general Naguib, ki je sam doma iz Sudana, vprašanje Sudana vnovič načel. Februarja 1952. leta sta Egipt in Velika Britanija podpisala sporazum, po katerem sta se zavezali, da bosta umaknili svoje čete iz Sudana po preteku treh mesecev od dneva, ko bo sudanski parlament izglasoval željo po samostojni državi. Sudan naj bi dobil svojo skupščino, izvoljeno na volitvah novembra 1953. leta.

Bradati ljudje v belih togah in turbanih, siromašni poljedelci, bogati trgovci pa tudi Nomadi so — upoštevajoč zaostalost v Sudanu — volili v precejšnjem šte-

vilu. Saj so te volitve pomenile zanje »svobodo Sudanu«. V glavnem sta bili dve veliki stranki: Unionistična, ki je za združitev z Egiptom ter stranka Umma, ki se je borila za popolno neodvisnost a se je vendar »radi bojzani pred egiptovskim

vplivom« naslanjala na britansko administracijo. Velika zmaga Unionistov na volitvah pomeni za Britance vsekakor neprijetno realnost. Sudanci, ki so večinoma nepismeni, so volili na dokaj primitiven način. Volilni agitatorji obeh strank so obskrbeli kandidate z raznimi znamenji, s katerimi so označevali eno ali drugo stranko. Končna sestava sudanske skupščine pa je po omenjenih volitvah novembra 1953. leta naslednja: Unionistična stranka 50 mest, stranka Umma 23, Neodvisni 11, Sudistična 9, Republikanski socialisti 3 in stranka protimperialistične stranke eno mesto. Toda vprašanje Sudana se vedno bolj zabstruje. Angleži si prizadevajo prepričati svet, da so oni edini pravi zaščitniki južnih Sudancev, proti katerim so baje severni Sudanci in Egipčani sovražno razpoloženi. V Egiptu pa zatrjujejo, da tako zvanega vprašanja južnega Sudana sploh ni ter da so ga Britanci umetno ustvarili. Da bi Egipčani pokazali svoje težnje po iskrenem sodelovanju, kar bi po njihovem mnenju koristilo Egiptu in Sudanu, si sedaj prizadevajo, da bi načrti za ureditev vodnega režima Nila in z investiranjem svojega kapitala dvignili sudansko gospodarstvo. Egipčani trdijo, da Sudanci ne potrebujejo Angležev, ker že tako desetletja niso bili za njih nikaka dobrina.

Te dni bi se moral vršiti slovesen začetek prvega zasedanja sudanskega parlamenta, na katerega je prišel tudi egiptovski predsednik general Naguib in drugi vidni egiptovski funkcionarji. Do tega zgodovinskega zasedanja pa ni prišlo, ker so pred samim začetkom izbruhnila veliki nemiri, pri katerih so sodelovali na eni strani pripadniki Unionistične stranke, v drugem taboru pa pripadniki stranke Umma. Po zadnjih poročilih znaša število smrtnih žrtev v omenjenih spopadih okoli 35, med katerimi sta tudi angleški policijski direktor in njegov sudanski pomočnik. Poleg tega je ranjenih okoli 260 oseb. Otvoritev parlamenta so preložili na pozneje v upanju, da se tedaj krvavi neredi ne bodo ponovili.

Spomenik ob obletnici priključitve Primorske

Na praznik priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji bodo v Solkanu odkrili veličasten spomenik v čast borcem, ki so padli v narodno osvobodilni borbi v okolici Solkana. Sredstva za ta spomenik zbirajo že več kot eno leto, ker računajo, da bodo stroški za postavitve spomenika znašali skoraj 4 milijone dinarjev. Načrte za spomenik je brezplačno izdelal prof. Boris Kalin iz Ljubljane, ki je sam primorski rojak. Spomenik bodo postavili ob cesti IX. korpusa v Solkanu, izdelan pa bo iz bron, medtem ko namestavajo za njim postaviti tudi še 9 metrov visok stolp, pod katerim bo urejena grobnica in v njo preneseni posmrtni ostanki padlih borcev in žrtev fašizma, če bodo s tem soglašali njihovi svojci.

Spomenik bodo odkrili 9. septembra in se hkrati spomnili vseh tistih, ki so žrtvovali svoja življenja za to, da je bil ta kos slovenske zemlje priključen k matični državi.

Izgradnja in gradnja hidrocentral na Dravi

Nadzorni odbor Dravskih elektrarn, ki je zasedal nedavno na Dunaju, poroča, da bodo letos na veliko nedaljevali začeta dela na akumulacijski centrali Reisseck, poleg tega bodo modernizirali centrali Labot in Žvabek ter dokončali tudi priprave za graditev nove velike centrale na Dravi pri Kazazah. Na ta način bodo v doglednem času obratovalne na jezikovno mešanem ozemlju tri velike hidrocentrale.

Veliki delovni program Dravskih elektrarn predvideva znatne investicije v znesku 142 milijonov šilingov, od tega 129 milijonov šilingov za Koroško. Denarna sredstva izvirajo iz kredita Mednarodne banke za obnovo in razvoj, delno pa iz energijskega posojila ter iz lastnih sredstev. Za obnovo in modernizacijo central v Labotu in Žvabeku sta bila določena dva milijona šilingov. Tri milijone šilingov so določili kot prvi obrok za gradnjo novega mostu čez Dravo pri Velikovcu, kar je prvi pogoj za graditev nove velike hidrocentrale pri Kazazah. Pri Kazazah že izvajajo merjenje in druge priprave, kjer bo centrala imela skoraj enako instalirano moč in kapaciteto kot Žvabek.

Ko bodo vsa ta dela v razmahu, bo omogočeno delo in zaslužek številnim delavcem ter omiljena brezposelnost. Poleg tega bo omogočeno oskrbeti z električno energijo še mnoge vasi in neštete domove, kar bo služilo gospodarskemu napredku in ugodnejšim življenjskim pogojem.

Nova pogodba o blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in Anglijo

Med Jugoslavijo in Anglijo je bila podpisana nova pogodba o ureditvi blagovne izmenjave v letu 1954 v okviru obstoječega petletnega trgovinskega sporazuma. Novi sporazum omogoča jugoslovanskim izvoznikom olajšave za plasiranje končnih izdelkov lesne in živilske industrije ter domače obrti, vse to v mejah določene zvišanja nasproti prejšnjim letom. Glede uvoza iz Anglije v Jugoslavijo so prav tako zagotovljeni boljši pogoji za nabavo proizvodov strojne industrije, polizdelkov kovinske industrije, valjanega materiala in kokska ter še možnost uvoza raznih drugih izdelkov.

PO ŠIRNEM SVETU

Ankara. — Turški narodni skupščini, ki je bila izvoljena leta 1950, je potekel mandat in je bila razpuščena. Volitve v novo skupščino bodo dne 2. maja t. l.

Berlin. — Po Reuterjevem poročilu piše zapadnonemški list »Die Welt« o spremembi vzhodnonemške vlade, iz katere baje nameravajo izločiti dosedanega zunanjega ministra dr. Lotarja Bolza. Novo vlado pa naj bi sestavljalo osem komunistov in 2 nekomunistična ministra.

Helsinki. — Marsikom najbrž ne bo znano, da je še vedno cela vrsta držav, ki so oficijelno še vedno v vojnem stanju z Nemčijo. Med temi je tudi Finska in je finska vlada šele pretekli teden sklenila, da napravi temu stanju konec. V zvezi s to odločitvijo je ministrski predsednik Tuomioja izjavil, da to še ne pomeni, da je finska vlada zaradi tega tudi za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo.

Dokumenti govore . . .

O raznarodovalnem stremljenju tržaškega škofa Santina

(5. Nadaljevanje)

1. januarja 1937 so morali duhovniki reške škofije čitati iz prižnice škofovo objavo, s katero se izloča iz liturgičnih opravil tako slovenski kot hrvaški in staroslovenski jezik. To dejanje je razumljivo vzbudilo med vernimi Slovani veliko ogorčenje in duhovniki so se zaman trudili, da bi jih pomirili. V Vodica na primer so verniki zapustili mašo, se zbrali na trgu in enoglasno sklenili, da ne bodo prestopili praga cerkve, dokler bodo odločbe škofa ostale v veljavi. Nekaj dni za tem so karabinerji (italijanski žandarji — op. ured.) obiskali predstojnika vasi in ga opomnili, da mora ljudstvo pričakovati najtežje posledice, če se bo še naprej upiralo škofovemu dekretu. Tudi v Danah so se verniki zbrali pred cerkvijo in sklenili, da bodo prestopili v pravoslavno cerkev. Že takoj naslednje dni so policijski organi

podvzeli poizvedovanja ter aretirali kmeta Antona in Martina Koropata, ki sta bila izbrana, da bi šla v delegaciji k pravoslavnemu duhovniku v Peroj, da bi podvzela potrebne dogovore radi prestopa kmetov k pravoslavni veri.

Več ali manj odprt upor slovenskih in hrvaških duhovnikov pa se je še nadaljeval. Da odpor ni nehal, je razvidno tudi iz okrožnice »Lingua liturgica« (liturgični jezik — op. ured.), ki je bila objavljena v »Glasilu« 1938. leta in s katero je škof ponovno zahteval od duhovnikov, da se mora peti »Pange lingua« in »Tantum ergo« v latinskem jeziku.

Škof Santin se je na vse načine trudil, da bi postal italijanski jezik postopoma edini jezik v notranjem življenju Kurije in župnij. Tako čitamo pod številko 4, v štev. 10 iz decembra 1934 »Glasila duhovnikov reške škofije«:

„Zaželjeno je, da se pri dopisovanju s Kurijo uporablja italijanski ali latinski jezik in to zaradi večje udobnosti; kajti tako se poenostavi reševanja aktov, ki bi drugače morali čakati, da se jih prevede in se tako pribriani Kuriji mnogo časa, ko se mora vedno skrbeti, da se jih prevede, predno se jih preda v arhiv.“

Vzrok tej želji, ki se je skrivala za izgovorom udobnosti, je bil, da bi se uvedel v slovenske župnije polagoma uradni italijanski jezik. Slovenski in hrvaški duhovniki so to dobro vedeli in so zaradi tega nadaljevali z dopisovanjem Kuriji v lastnem jeziku. To razumljivo ni bilo po godu škofu, ki se je v nekaterih primerih maščeval tako, da na slovensko ali hrvaško pisana pisma, ki so bila privatnega značaja, ni odgovoril.

V januarjski številki »Glasila« iz leta 1938 pa je objavil:

»Računi, ki ne bodo vsebovali take pritrditve ali ki ne bi bili pisani v italijanščini, bodo zavrjeni.«

Kakor hitro je sprejel vodstvo škofije, je škof Santin začel pošiljati slovenskim in hrvaškim duhovnikom celo pastirska pisma v italijanskem jeziku. Ker pa jih le-ti v italijanščini niso hoteli čitati niti prevajati, je moral škof popustiti. Torej tudi ob tej priliki je Santin pokazal svoje sovražstvo napram slovenskim jezikom.

Ko so aprila 1934 slovanski duhovniki izrazili željo, da bi izhajal »Bollettino del Clero« (glasilo duhovnikov — op. ured.) v latinskem jeziku, da bi ga lahko vsi duhovniki razumeli, je škof zavrnil to prošnjo z izgovorom na materialne težave in izjavljajoč, da bo prav čitanje »Bollettina« v italijanščini vredna pomoč za razumevanje državnega jezika.

Značilna za skrajno nasprotno obnašanje škofa Santina proti slovenščini in hrvaščini — zlasti zaradi vsebine, a še po-

„Vi, gospod škof, namreč niste škof, temveč kvestor pri nacionalnih zadevah; kar v zvezi z uporabo slovenskega jezika prepoveduje kvestor (policijski predstojnik — op. ured.) iz Gorice, prepovedujete Vi v reški škofiji.“

Škof Santin je nato odgovoril samo s svojo običajno frazo »jaz ukazujem in vi morate samo ubogati«.

sebej zaradi načina, s katerim je bila objavljena — je njegova odredba številka 254/35 z dne 30. 3. 1935 Bollettino del Clero (duhovniško glasilo) štev. 4. aprila 1935, s katero zahteva od duhovništva, da naj pismeno izpolni svoja poročila za duhovne konference in to v latinščini, italijanščini ali nemščini (samo ne v slovenščini ali hrvaščini), ki sta glavna jezika škofije.

Proti tej zahtevi o obvezi pismenih poročil in še v veliki meri proti zahtevi škofa, ki je nameraval prisiliti slovenske duhovnike, da morajo uporabljati pri konferencah tuj jezik, so se vsi slovenski in hrvaški duhovniki reške škofije skupno zoperstavili na konferenci, ki je bila v Knežaku in odkoder so sporočili škofu Santinu sklepe, da se morajo konference vršiti v lokalnem jeziku, to je slovenščini ter da se bodo konference vršile kot dosedaj in to brez »obveznih« pismenih poročil.

Zaradi tega sporočila je škof Santin odpustil za pet dni župnika iz Zagorja, Rafaela Morela, ki je kot zapisnikar podpisal sprejet sklep. Proti vsem sodelujočim na konferenci pa monsig. Santin ni imel poguma javno nastopiti, ker bi zadeva vzbudila preveč »prahu«.

Kod revanžo je sklical škof Santin vse slovenske in hrvaške duhovnike na konferenco v Jelsane, kjer jim je očital, da niso katoliški duhovniki, temveč protestantski, ker se protivijo svojemu škofu. Temu očitku je Don Kraševac, tedaj kanonik v Krušici, odgovoril:

Škof Santin ni smatral za potrebno sprejeti pravične zahteve vernih Slovanov, ki so zahtevali obnovitev pridig v

hrvaščini na Reki, v Voloski, Opatiji in Lovranu. Prav tako ni ničesar storil, da bi zboljšal obstoječe stanje v seminišču na Reki.

Proti koncu 1934. leta se je zopet poizkusilo prisiliti slovenske učence (v šolah — op. ured.), da morajo prisostvovati italijanski maši. Italijanska učiteljica je prepovedala odslej prisostvovati maši in pridigi v slovenščini. Proti takemu obnašanju je župnik Tabatzki nastopil na priž-

„Spominjajoč se svojega škofijskega vladanja skozi skoraj pet let med vami, spoznam in se zavedam, da sem vam dal zelo malo, se zavedam, da moram prositi odpuščenja od Boga in vas, predragi moji sinovi, kar pa vam nisem mogel storiti jaz, bo storil s svojimi velikimi sposobnostmi duha in srca, ki mu ga je dal Gospod v obilni meri, moj spoštovani in predragi naslednik Prezvizišeni Mons. Camozzo, ki bo kmalu prišel k vam.“

Anton, škof.“

Novi škof Camozzo je takoj pokazal viti krivice, ki jih je storil njegov čut pravičnosti in dobro voljo popraprednik.

Santin kot škof tržaško-koperske škofije

Proti polovici 1938. leta je bil reški škof Santin imenovan za škofa združenih škofij Trsta in Kopra. Tudi ta škofija ima slično etnično strukturo kot reška. Prebivalstvo italijanske narodnosti je koncentrirano naseljeno v Trstu in v nekaterih krajih severne Istre, medtem ko je bil ostali del ozemlja (štiri petine celotne škofije) naseljen s Slovani (preko 200.000). Kakor hitro je prišel na novi položaj, je škof Santin takoj pričel uporabljati proti vernim Slovincem in Hrvatom tržaško-koperske škofije svoje že preizkušene metode iz reške škofije.

Z odredbami, ki jih je poslal že v jeseni 1938. leta župnikom Alojziju Kocijančiču, Leopoldu Latinu in Ernestu Beletu, je zelo skrajšal molitev in petje v slovenščini in hrvaščini v cerkvi, ter popolnoma prepovedal poučevanje katekizma v slovenskem in hrvaškem jeziku otrokom v cerkvah in župnijah.

Župnik Bele iz zrenjske župnije, ki je takrat štela 1.720 Hrvatov in 321 Italijanov, se nikakor ni mogel strinjati z odredbo škofa, ki je predpisovala italijansko pridigo pri glavni nedeljski maši, a hrvaško pridigo samo vsako drugo nedeljo pri jutranji maši ter poučevanje hrvaških otrok v šolah v italijanščini. Ko je župnik glasno izrazil svoje pridržke proti takim nepravičnim načinom občevanja z večino vernikov, mu je škof odgovoril: »Mi smo v Italiji in zato je prav, da se da prednost Italijanom«. Delegacija hrvaških vernikov, ki se je napotila k škofu, se je zaman trudila, da bi obdržala hrvaški jezik v cerkvah. Škof je trdno vztrajal pri svojem. Eden od delegatov, razburjen zaradi škofovega zadržanja, mu je vrgel k nogam hrvaški molitvenik »Oče, budi tvoja volja« rekoč: »Če je tako, potem sami molite!« Po tem razgovoru je škof predstavil zrenjskega župnika Beleta. V štiri-desetih dneh mu je poslal 17 dekretov o premestitvi v različne kraje.

nici in izjavil, da lahko po cerkvenih predpisih samo stariši in ne učitelji odločajo o tem. Nekaj dni nato so varnostni organi prisilili župnika, da je moral takoj zapustiti državni teritorij. Spremljan od policijskih organov je bil prepeljan preko Brennerja v Avstrijo.

Značilen je tudi način, kako se je škof Santin poslovil od reške škofije. Odkrito je skušal zabrisati ali vsaj skriti vse zlo, ki ga je napravil duhovnikom in slovenskim ter hrvaškim vernikom. Od vernikov se je poslovil s pismom z dne 23. avgusta 1938, ki ga je razdelil tudi v slovenščini in hrvaščini.

Slovenski tekst tega pisma se je z vsemi napakami glasil kakor sledi:

Na izpraznjeno mesto v Zrenju pa je škof Santin poslal Zvonimirja Brumnica, ki je bil do tedaj v koperskem seminišču, s čimer je iz tega seminišča odstranil zadnjega slovenskega duhovnika.

Niti po padcu fašizma, kar je bilo 1943. leta, škof Santin ni spremenil svojega sovražnega stališča napram Slovincem in Hrvatom; zadržal ga je tudi med nemško zasedbo in med naradnoosvobodilno vojno ter ga pokazal tudi po koncu vojne.

Po vsem naravno je bilo, da je zaradi takega zadržanja škofa Santina vzplamtelo močno gibanje med verniki v Trstu in na podeželju, posebno po osvoboditvi 1945. leta. To gibanje je zavzelo posebno ostrino v prvi polovici 1946. leta, ko je časopisje napovedalo borbo proti škofu Santinu in zahtevalo njegovo odstranitev.

Pri občevanju z verniki je (škof Santin — op. ured.) hlinil frazo: Italijanom kar je italijanskega, Slovanom, kar je slovenskega. Toda v italijanskih župnijah je škof održaval velike pridige v cerkvah, na sedežih njihovih združenj itd. V mešanih ali dvojezičnih župnijah, to je župnijah, kjer so se opravljala cerkvena opravila v italijanščini in slovenščini, pa je vodil pogovore izključno v italijanščini, preziral Slovine, ni hotel prisostvovati slovenskim opravilom (kot je n. pr. napravil o priliki pastirskega obiska pri Sv. Jakobu in v Rojanu) in če je obiskal kakšno slovensko združenje, jim je govoril v italijanščini (kot se je to zgodilo pri slovenskih Marijinih kongregacijah v Trstu in v Rojanu, kljub uporom in nezadovoljstvu slovenskih vernikov). V popolnoma slovenskih župnijah je vodil uradni pogovor vedno le v italijanščini, tudi če so ga verniki le malo ali pa nič razumeli; včasih je izvlekel kak kos papirja, iz katerega je prečital (in to slabo) nekaj bodril v slovenskem jeziku; nato je prisilil duhovnike, vernike in slovenske birmance, da so se pogovarjali z njim izključno samo v italijanščini. (Dalje prihodnjič)

Dr. Mirko Rupel:

15

SLOVENSKI JEZIK

V stari cerkveni slovanščini, torej v jeziku Cirila in Metoda pred več kot tisoč leti, pomeni god toliko ko čas. Tudi slovensko zgodaj (z-goda-j) pomeni začasa. Ta čas je natančneje določen v hrvaškem godina (slov. leto), ali v ruskem god (slov. leto), medtem ko pomenita češko hodina in poljsko godzina uro. Beseda pa utegne pomeniti tudi pomemben čas na splošno, n. pr. slovensko god (godovno, hrvaško god (praznik). Tak čas se navadno obhaja slovesno, zato pomeni češko body in poljsko gody to, kar naša pojedina. — Časovni pomen se lahko obrne v smer vremena: rusko pogoda (vreme) in poljsko pogoda (lepo vreme). Čas prinaša zgodje in nezgode; tako se je pač zmeraj godilo in se še dogaja. Tisto, kar je ob času dozorelo, je godno; pravimo, da so mladiči godni. — Kar nam pride o pravem času, nam je pogodno, ugodno. Da je prijatelj zadovoljen, mu ugodiš.

Od kod beseda tabor? Tabor pomeni utrjen kraj, sprava cerkev z obzidjem (prim. krajevno ime Repentabor), potem tudi ljudski shod na prostem. Beseda je prišla k nam s Češkega. Tam so husiti v začetku 15. stoletja imenovali goro na južnem Češkem po galilejski gori Tabor; tudi utrjena postojanka na tej gori je dobila ime tabor. Po tej trdnjavi so imenovali tabor posebno vrsto husitskih utrd. Ko so začeli vpadati v Evropo Turki,

so tako imenovali svoje utrdbe proti njim ne samo Slovani, temveč tudi Ogrji, Nemci in celo Turki sami. V slovenščini beremo besedo tabor že v 16. stoletju.

Kraj, ki se imenuje Zalog, t. j. Zali log, nima tega imena, ker bi bil kdo ve kako zal. Zali log je toliko kakor Hudi log. V zali je namreč isti koren kakor v zel, zla, zlo. Še pred 400 leti so govorili in pisali »zali hudič«, t. j. hudobni zlodej. Zali fant (hudobni fant) pa je bil navadno postaven, čeden in tako se je pomen lahko spremenil: hud, hudoben, hudomušen, postaven čeden, lep. Ko bi bil pred 400 leti dejal dekletu, da je zala, bi te bila gotovo nagnala, če ji danes tako rečeš, ti bo hvaležna.

Na vprašanje, z a k a j se pomen besedi spreminja, smo deloma že odgovorili, ko smo govorili o prenosu izraza od enega predmeta na drugega in o zamenjavi izraza enega predmeta z izrazom drugega. Za vzrok smo navedli podobnost teh predmetov ali kak odnos med njima. Vendar so še drugi vzroki.

Vsaka beseda ima svoj čustveni ton. Izražanje čustev je pred izražanjem misli; jok n. pr. je pred govorom. Močno čustvo kar sili ne le otroke, temveč tudi odrasle, da spregovorimo, še preden nas misli našenejo k izražanju. Vzrok spremembam besednega pomena je torej dostikrat čustvo. Če je človek miren in hoče, da bi ga drugi razumeli, ostane pri navadnem pomenu besedi. Če pa je razburjen, kar spreminja pomen. Tako slišimo, če kdo pripoveduje o kakem prepiru: »Vse mu je rekel, samo človek ne.«

Dostikrat stvari nočemo imenovati s pravim ime-

nom, ublažujemo preostre izraze zaradi drugih. Ljudje pravijo, da je kdo vesel ali okajen ali da je pregloboko pogledal v kozarec, namesto da bi rekli, da je pijan. Podobno računamo nenadarjen namesto neumen, nelep namesto grd, pravimo, da diši namesto da smrdi, rečemo umobolnica namesto norišnica itd. Takim izrazom pravimo evfemizmi.

Lahko govorimo tudi o razvrednotenju besed. Spomnimo se le reklame, kjer je vse najboljše, najtrpežnejše, najlepše itd., kakor da oblike dober, trpežen, lep ne bi zadostovale. Nazivi gospod in gospa so se nekoč uporabljali samo za plemiče in odličnike, danes pa so kaj navadni. Besedi tiran in despot sta pomenili prvotno toliko ko vladar, danes pa imata zelo slab pomen. Redko se je pomen spremenil na boljše; tako je minister pomenil samo slugo, danes pa je minister zelo visok uradnik.

Potem so spremembe, ki so jih povzročili posamezni stanovi. Latinsko episkopus (škof) je pomenilo nadzornika sploh, šele v cerkvi in cerkvenem jeziku je beseda dobila današnji pomen. Granata (od latinskega granum = zrno) je nekoč bila granatno jabolko, t. j. jabolko z zrni; v vojaškem jeziku pa je dobila nov pomen: topovska krogla, napolnjena z železnim zrnjem. V vojaškem jeziku je tudi beseda oficir spremenila svoj pomen, zakaj prvotno je oficir bil vsak, tudi civilni uslužbenec. Vsi poznamo žival, ki ji pravimo rak, poznamo pa tudi bolezzen istega imena; ta drugi pomen se je razširil iz zdravniškega jezika. (Dalje prihodnjič)

KOLENDAR

Petek, 19. marec: Jožef
Sobota, 20. marec: Feliks
Nedelja, 21. marec: Benedikt
Ponedeljek, 22. marec: Nikolaj
Torek, 23. marec: Oton
Sreda, 24. marec: Gabriel
Četrtek, 25. marec: Marijino oznanenje

SPOMINSKI DNEVI

19. 3. 1809 Rojen v Ukrajini pisatelj Nikolaj Vasiljevič Gogolj.
20. 3. 1925 Začetek kmečke vstaje v Bolgariji — 1944 Partizanska četa prekoračila Dravo. Bilo jih je 29.
21. 3. 1913 Rojen v Lukovdolu v Gorskem Kotaru hrvaški pesnik in pisatelj Ivan Goran-Kovačič.
22. 3. 1832 Umrli v Weimarju nemški pesnik Johann Wolfgang Goethe.
23. 3. 1880 Rojen v Rodanski vasi pri Rogoški Slatini literarni zgodovinar dr. France Kidrič — 1898 Rojen v vasi Mlaka na Dolenjskem ameriški pisatelj Louis Adamič — 1947 I. kongres Ljudske prosvete Slovenije v Ljubljani.
25. 3. 1941 Izdajalska jugoslovanska vlada podpisala na Dunaju pristop k osi.

Borovlje

Ko nastopijo prvi pomladanski dnevi, je pri nas v Borovljah v ponedeljek pred Jožefom običajni pomladni blagovni in živinski sejem. Po končani zimi potrebujejo ljudje razne potrebščine za pomladanska dela na vrtu in na polju, pa tudi potrebno obleko za ta letni čas. Ker je na sejmu razstavljenih dovolj potrebnih in nepotrebnih predmetov, pridejo ljudje na sejem iz bližnje in daljne okolice. Na tem sejmu je bila posebno številna udeležba, saj je čas primeren, ker dela na kmetijah še dopuščajo, da se ljudje lahko učasijo in gredo na sejem. Vsekakor je bilo več gledalcev in radovednežev kakor kupcev, to pa ne zaradi tega, ker ne bi imeli veselja do nakupovanja, temveč so temu vzrok slabe finančne razmere, ki so posebno občutne na kmetih zaradi nizkih cen živine in padca povpraševanja po kmečkih proizvodih.

Množica ljudi na sejmu, katerega so kramarji in trgovci nenavadno bogato založili na številnih stojnicah z najrazličnejšim blagom, je le precej kupila, tako da so prodajalci le prišli na svoj račun. Najbolj so kupovali potrebno orodje in tudi precej kmetijskih strojev in motorjev. Na živinski trg so prignali 40 komadov živine, toda je bilo zanimanje kupcev majhno in cene nizke, zaradi tega so kmetje le malo prodali.

Kratke vesti iz Koroške

Vodja Urada za zvezo britanskega poslanstva na Koroškem mr. A. E. L. Goschen bo 1. aprila zapustil tukajšnje službeno mesto ter bo nastopil v Londonu drugo službo. Začasno bo izvajal posle Urada za zvezo mr. P. T. Lyver, ta čas vodja Urada za zvezo na Štajerskem. Imenovani bo začasno prevzel službene dolžnosti za obe deželi ter bo imel svoj sedež v Celovcu.

*

V Celovcu je minuli petek umrla najstarejša žena, Elizabeta Peruzzi, ki je z izredno svežostjo dosegla starost preko enega stoletja in sicer 104 leta. V svojem življenju je bila vedno delavna in preudarna gospodinja in žena, ki ji niso bile prihranjene tudi številne bridkosti. Toda vse težave je junaško prenašala, dokler je ni v visoki starosti po kratki bolezni pobrala smrt. Pokojno Peruzzi so v ponedeljek ob številni udeležbi in ob udeležbi njenih sorodnikov iz Libuč, ki so bili vedno ponosni na svojo staro teto, spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Trdnji vesi.

*

Za prevoz dobrin na koroški velesjaj, ki jih bodo transportirali z vlaki, je na avstrijskih zveznih železnicah dovoljeno 50-odstotno znižanje tovornine. Za dosego tovrstnih ugodnosti v sosednjih državah je podvil prezidij velesjaja potrebne korake.

*

V Pliberku na trgu pri cerkvi se je minule dni, kakor večkrat, igralo nekaj šolarjev. Otroci so lezli po nekem kostanje-

Po naši zemlji

Delavska zbornica v Beljaku - nov dom za delavce in nameščence

V Beljaku so minulo soboto slovesno izročili svojemu namenu novo Delavsko zbornico, postavljeno po najmodernejših vidikih sodobne gradbene tehnike in vsem mnogovrstnim zahtevam odgovarjajočo zgradbo. Slovesni otvoritvi so prisostvovali številni gostje, med temi zastopniki deželne vlade z deželnim glavarjem Wedenigom, župan mesta Beljak Seireinig, predstavniki sindikatov ter gospodarskega in kulturnega življenja. Slavnosti so prisostvovali tudi zastopniki sindikatov iz Jugoslavije in Italije ter šef Urada za zvezo FLRJ v Celovcu svetnik veleposlaništva Dušan Bravničar.

Prezident Truppe je nakazal trudopolno pot, ki jo je bilo treba prehoditi, preden so mogli izvesti tako velik načrt. Premostiti je bilo treba številne ovire in premagovati pomisleke nasprotovanja in zavisti. Pri izkopavanju temelja so morali na primer z velikimi napori in združeno z nevarnostjo odstraniti tudi 250 kg težko bombo, ostanek iz onih časov, ki spominjajo na najbolj krvavo dobo naše generacije.

Delavska zbornica bo tudi v Beljaku dom delavcev in nameščencev na prelomu časa, ko vedno bolj prihaja doba, ko bodo le-ti usmerjali bodočnost, ki se ne bodo nikdar zavzemali za vojno in uničenje. Nova Delavska zbornica je simbol uveljavljanja delovnega človeka v državi, v gospodarskem, socialnem in kulturnem

življenju. Za te velike naloge je potrebno, da so množice dela z dlanjo in umom usposobljene, zaradi tega je tudi velik del prostornine namenjen namenom izobrazbe, saj bo celih 65 odstotkov prostorov služilo kulturnim namenom. V ostalem delu pa so razvrščeni uradni in organizacijski prostori ter stanovanja.

Prostori v Delavski zbornici so namenjeni materialnemu in umskemu napredku delovnega človeka. Poleg borbe za gospodarska vprašanja, za obstoj in zagotovitev eksistence ter borbe proti profitarstvu je namenjena nova stavba v veliki meri izobrazbi delavcev in nameščencev, da bodo lahko pripravljene za bodoče naloge. Moderno urejeni prostori z vsemi učnimi pripomočki bodo na razpolago za strokovno izobrazbo najrazličnejših poklicev, poglobitvi strokovne izobrazbe je namenjena knjižnica s strokovno literaturo, poleg tega pa je v knjižnici bogata izbira leposlovnih knjig za izobrazbo, sprostitve in razvedrilo. Ljudska univerza bo v večernih urah ustrezala vsem, ki se bodo hoteli poglobiti in izpopolnjevati na najrazličnejših področjih znanja, velika gledališka dvorana pa bo ustrezala potrebam umetniškega užitka.

Nova zgradba Delavske zbornice v Beljaku, na prostoru bivšega starega magistrata, je okras mesta in v ponos delavcem in nameščencem.

Obvestilo

Slovenska prosvetna zveza ima v četrtek, dne 25. marca 1954 s pričetkom ob 9. uri

občni zbor

v dvorani Doma glasbe (Konzerthaus) v Celovcu.

Vsi delegati so naprošeni, da se občnega zbora zanesljivo in pravočasno udeležijo.

Po končanem občnem zboru se bo predvajal znani jugoslovanski film »Kekec«.

O d b o r.

Blato

V petek minulega tedna so naenkrat zatulile sirene požarnih bramb v Pliberku, Šmihelu, Libučah, Repljah in v Dobu, ker se je zvedelo, da gori nekje v Blatu. Pri kmetu Mlinarju v Srednji vesi je iz doslej neznanega vzroka nastal v gospodarskem posloju oženj. Domači in najbližji sosedje so skušali ogenj ukrotiti, medtem pa so že izredno hitro prispele na kraj požara okoliške požarne brambe, ki so pa zaradi pomanjkanja vode morale zložiti cevi, da so jo mogle črpati iz kak kilometer oddaljenega tolmana.

Gospodarsko poslopje pri Mlinarju je pogorelo do zidovja, poleg tega pa tudi vse zaloge krme in gospodarski stroji. Mlinarjevo družino je prizadejala občutna škoda, brez dvoma pa se bo ob tej nesreči izkazala tudi soseska, ki bo po svojih močeh priskočila težko prizadetim k izdatni pomoči.

Bilčovs

Najbrž še pri nas ni bilo tako napete volilne borbe kot je bila pri letošnjih občinskih volitvah. Združena domovinska lista (Heimatliste) je vrgla v to tekmo vse svoje razpoložljive sile ter se je posluževala najneverjetnejših krilat. Na vsak način so si hoteli osvojiti župansko mesto in žal jim je uspelo uspraviti premalo preudarne volivce, da se je število socialističnih glasov močno skrčilo.

Nadejamo pa se, da so bilčovski socialisti že zvečer ob radio-poročilih o uspehih volitev v drugih občinah in zjutraj ob branju volilnih rezultatov v listih uvideli, da so nasledili šovinistični gonji in s tem izpodkopali socialističnega župana v naši občini.

Volilna lista »Zveza kmetov in delavcev« je obdržala svoje pozicije in celo pridobila na glasovih. Vsi naši volivci naj

Južnokoroška semenarska zadruga, r. z. o. j.
Celovec, Wulfengasse 15 — Tel. 35-38

VABILO

na redni letni občni zbor Južnokoroške semenarske zadruge, registrirane zadruge z omejenim jamstvom, ki je sklican za četrtek, 25. marca 1954 ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici v Celovcu, dvorana št. 1 v prvem nadstropju.

Dnevni red:

1. Otvoritev in ugotovitev sklepčnosti
2. Izvolitev zapisnikarja in dveh overovalcev zapisnika
3. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
4. Poročilo upravnega odbora
5. Poročilo nadzornega odbora
6. Odobritev računskega zaključka za leto 1953
7. Smernice za delo v letu 1954
8. Slučajnosti.

Za slučaj, da občni zbor ob določenem času ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih in zastopanih deležev.

Lambert Pisjak l. r.
predsednik

Slovenska kmetijska šola Podravlje

Vabilo

Gojenci kmetijske šole Podravlje bodo za zaključek prvega tečaja priredili v nedeljo, dne 28. marca 1954, ob 9.30 uri

zaključno prireditev

Na prireditve vabimo vse, predvsem pa starše in sorodnike gojencev!

bodo prepričani, da bodo od njih izvoljeni občinski mandatariji tudi v novem občinskem odboru odločno zastopali interese svojih volivcev. Delali bodo za gospodarski napredek v občini in zastavili tudi vse sile za to, da se bodo občani med seboj razumeli in da se ne bo pravica merila po merilu, ali je kdo delavec ali kmet ali slovenskega ali drugega narodnega porekla. Enaka pravica za vse, to geslo mora vladati v občinski upravi. Naša zahteva je tudi, da se naši otroci v šoli nauče obeh deželnih jezikov, kar bo samo v korist vsem našim otrokom.

Izid volitev je bil sledeči: Zveza kmetov in delavcev 165 glasov in 4 mandate. Pri zadnjih volitvah 154 glasov in 4 mandate. Heimatliste (OVP in VdU) 222 glasov in 5 mandatov. Socialisti 59 glasov in 1 mandat.

»Zveza kmetov in delavcev« se svem svojim volivcem zahvaljuje za njih stanoovitost in zaupanje.

Kotmara ves

V nedeljo smo tudi pri nas zaključili volilno borbo. Reakcija se je združila proti volilni listi Mihe Paka in socialistom ter si nadel naslov »Heimatliste«, kakor da bi imeli edini v zakupu domovino in zasluge za njo. Z vso strastjo so se vrgli v volilno borbo in so skušali omajati in zbegati volivce. Toda časi narodnega šovinizma minevajo in tako so v veliki večini sledili volivci stvarni propagandi imenske liste Mihe Paka in listi socialistične stranke, to tem lažje, ker so dosedanjim mandatariji teh list lahko pokazali na lepe in koristne uspehe na področjih občinskega gospodarstva. Zaradi tega je bil volilni rezultat nedeljskih volitev prav zadovoljiv in razveseljiv.

Število oddanih glasov za imensko listo Mihe Paka ni le ostalo na isti višini, kakor ob zadnjih volitvah, temveč se je celo dvignilo. Socialisti so napredovali za 36 glasov ter imajo 7 odbornikov. Združena »Heimatliste« slovenske in socialistične pozicije ni mogla omajati, nasprotno, v primeri z zadnjimi volitvami je morala knjižiti izgubo 37 glasov.

Tako smo lahko v Kotmari vasi z rezultatom volitev zadovoljni ter velja vsem discipliniranim volivcem in vsem onim, ki so se za uspeh požrtvovalno in nesebično potrudili, najiskrenejša zahvala. Zvesti naši volivci naj imajo zavest, da se bodo odborniki založili za dobrobit občine s pošteno občinsko gospodarsko in socialno politiko upoštevajoč družbeno in narodno enakopravnost vseh občanov brez razlike.

ANTON SIMONITI IN IGNACIJ KOZLIN

zaslužna prosvetna delavca goriških Brd

Pred 70 leti se v goriških Brdih še ni glasila slovenska pesem. V družbi, v cerkvi, povsod so ljudje peli le furlansko. S furlanske nižine se je gor v Brda širil furlanski življ v vseh oblikah, tako tudi v besedi in pesmi. Če bi šlo tako dalje, bi bili prebivalci goriških Brd pač že davno izgubili slovenski značaj in utonili v prodirajočem tujem življu, a Brda sama bi bila odtrgana od slovenske domovine.

To se pa ni zgodilo. Goriška Brda so bila zlasti v desetletjih italijanske okupacije med prvo in drugo svetovno vojno trden jez slovenstva proti potujčevanju. Premalo je znano, da imajo za to odlične zasluge maloštevilni in tihi domačini, ki so s prosvetnim delom v slovenskem jeziku začeli prebujati slovensko narodno zavest.

Med temi prosvetnimi delavci se odlikujeta zlasti dva, ki še živita. Prvi je Anton Simoniti, oče znanega opernega dirigenta in zborovodje Slovenske filharmonije Rada Simonitija, ki je tudi nam koroškim Slovincem znan. Anton Simoniti, ki živi v Fojani, bo letos 1. aprila praznoval 86-letnico rojstva. Drugi pa je nekoliko mlajši Ignacij Kozlin iz Biljane. Anton Simoniti je bil najstarejši sin. Ker je pa bil njegov oče čevljar, se je tudi on učil za čevljarja v Tolminu. Ljubezen do petja in glasbe se mu je vzbudila že kot 12-letnemu dečku. Pri mojstru glasbeniku Fajglju se je začel učiti orgljanja. Ko se je Anton izučil čevljarstva, je končal obnem tudi orglarsko šolo pri Fajglju. Ta učitelj ga je sam spremljal v Brde — ga priporočal župniku za organista, češ da dosti zna in da bo lahko učil celo po slovensko.

Takrat je bil učitelj in organist v bližnjem Kojškem Hrabroslav Volarič. Znan primorski skladatelj Volarič je ustanovil v Brdih prosvetno društvo »Slovenski jez«. Poiskal si je pa sodelavca: mladega 16-letnega Antona Simonitija in Ignacija Kozlina. Navdušil jih je, da so res začeli učiti v pevskih zborih slovenske pesmi v slovenskem jeziku.

Festival slovenske in hrvatske mladine

V dneh od 6. do 13. junija bo slovenska in hrvatska mladina iz Slovenije, Hrvatske ter korperskega in bujskega okraja pripravila skupen mladinski festival, v okviru katerega bodo priredili razne kulturne, telovadne in druge nastope po vaseh in mestih koperskega ter bujskega okraja, zaključil pa ga bo obširen spored v soboto in nedeljo, kjer bodo nastopili združeni pevski zbori, godbe, športne in telovadne skupine.

Priprave za ta festival je prevzel poseben pripravljalni odbor, v katerem so zastopani predstavniki mladine iz Slovenije,

Sedaj se je začelo Simonitijevo glasbeno prosvetno delovanje, ki se je odvijalo, kakor so narekivale takratne razmere, med dvema tečajema med cerkvenim korom in prosvetnim društvom. Deloval je potem v večjih krajih, kakor v Kozani, Vipoljah, Biljani, Št. Lovrenču, Medani in Fojani.

Poleg njega pa je vodil zборе v briških krajih Ignacij Kozlin, ki je ustanovil v Brdih tudi prvo godbo na pihala.

V času stare Avstrije Simoniti ni imel

takšnih preglavic z deželno oblastjo. Zelo hudo pa je postalo med italijansko okupacijo, ko je bilo slovensko petje prepovedano. Takrat si je pa pomagal tako, da se je umaknil s svojimi pevci v prazno cerkev in jih tamkaj učil in z njimi prepeval slovenske pesmi.

Briško ljudstvo dobro pozna in spoštuje delo teh dveh prosvetnih buditeljev, Simonitija in Kozlina, in jima bo večno hvaležno za njuno delo.

Celovško gledališče gostovalo v Ljubljani

V okviru kulturno-umetniškega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo je celovško mestno gledališče gostovalo preteklo soboto in nedeljo v Ljubljani. V popolnoma razprodani Operi Slovenskega narodnega gledališča so Celovčani uspešno uprizorili opereto »Netopir« in želi od navdušene publike zaslužni aplavz.

Gostom iz Celovca je upravnik Slovenskega narodnega gledališča Juš Kozak priredil tudi slavnosten sprejem, ki so se ga udeležili poleg nastopajočih umetnikov direktor celovškega mestnega gledališča Theo Knapp in zastopniki koroške deželne vlade ter mesta Celovca pod vodstvom dr. Ure-ta. S slovenske strani so bili navzoči predsednik Sveta za znanost in kulturo LRS prof. dr. Anton Melik ter drugi kulturni in javni delavci iz Ljubljane, kakor tudi šef Urada za zvezo FLRJ v Celovcu, svetnik veleposlaništva Dušan Bravničar.

Gostovanje Celovčanov bodo ljubljanci vrnili predvidoma meseca maja, ko bo Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane prišla na gostovanje v Celovec, Graz in Salzburg. Ob tej priložnosti bodo gostje iz Slovenije kakor že zadnji dve leti priredili tudi posebno uprizoritev za koroške Slovence, o kateri bomo poročali še pravočasno.

Razstava avstrijskih muzikalij v Beogradu

V okviru kulturno-umetniškega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo, ki je v zadnjih letih in mesecih doseglo lepe uspehe, so v Beogradu priredili razstavo avstrijskih muzikalij, not in najrazličnejših glasbenih publikacij. Svečane otvoritve razstave v beograjski glasbeni šoli »Stankovič« se je udeležil tudi avstrijski veleposlanik v Beogradu dr. Walter Wodak; navzoča sta bila tudi zastopnik prosvetnega ministrstva z Dunaja Josef Musil z avstrijske ter predsednik komisije za kulturne stike s tujino Marko Ristić z jugoslovanske strani. Seveda pa so bili na prireditvi tudi številni avstrijski in jugoslovanski skladatelji, glasbeni umetniki in mnogi kulturni ter drugi javni delavci.

Razstava, ki obsega skupno kakih 2700 najrazličnejših glasbenih del in publikacij, prikazuje dela avstrijske in svetovne klasične ter moderne glasbe, poleg katerih so razstavljene tudi avstrijske izdaje nekaterih jugoslovanskih avtorjev. Po končani razstavi bodo ves obsežni razstavni material na željo avstrijskih založnikov razstavljalcev podarili glasbenim akademijam v Beogradu, Ljubljani in Zagrebu.

NOVE KNJIGE

JUGOSLAVIJA

Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti, III-1948/49 IV-1950/51 (založba Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani).

V samozaložbi Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani sta izšli tretja in četrta knjiga Letopisa. Tretja knjiga posreduje pregled dela Akademije v letih 1948/49, vsebina četrte knjige pa je posvečena delovni dobi 1950/51. Poleg zakonov, ukazov ter pravilnikov, ki določajo celotni ustroj Akademije in usmerjajo njeno udejstvovanje, razvidimo iz letnih poročil med drugim podrobne podatke o članstvu, tako o častnih članih kakor tudi o rednih in dopisnih članih, o njihovem delu in njihovem pomenu za razvoj slovenske znanosti in umetnosti. Posebno mesto je v Letopisu posvečeno umrlim članom Akademije. Obširno je obdelano poročilo o delu posameznih odsekov, kateremu sledi pregled publikacij Akademije ter seznam mednarodnih ustanov, s katerimi redno menja svoje publikacije. Na povprečno 300 straneh nam Letopisi podajajo stvarno in pregledno sliko najvišje znanstvene ustanove slovenskega naroda — Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

AVSTRIJA

Oesterreichisches Tourenbuch 1954 (Merkur-Verlag, Graz, 1124, str., pl. 97 šil., na 6 mesečnih obrokov 109 šil.)

Tudi z letošnjo tovrstno knjigo je izdajatelj pokazal mnogo spretnosti in hkrati poguma, saj knjigo lahko prištejemo med standardna dela tujsko-prometne reklame, in to po njeni vsebini kakor njeni opremi. Obširni opis krajev, izpopolnjen s posrečenimi slikami in

odgovarjajočimi cestnimi kartami, posreduje zanimiv pregled vseh važnejših in zlasti tujsko-prometno pomembnih krajev Avstrije. Gotovo bo ta priročnik razveselil vsakega, ki mnogo potuje, zlasti pa bo dobrodošel pripomoček inozemskim obiskovalcem avstrijskih naravnih lepote in so zaradi tega najvažnejši podatki objavljeni v štirih jezikih. Vsekakor pa je treba izraziti tudi začudenje, da knjiga pri opisu Koroške in Gradišanske sramežljivo zamolči dejstvo, da tam še danes živi številčno pomembna slovenska odnosno hrvaška narodna manjšina.

Blitz der Neufundländer, Anton fon Eisen (Inn-Verlag, Innsbruck, 276 str., ppl. 30 šil.)

V nemškem prevodu je izšel roman »Blitz der Neufundländer«. Knjiga je prevedena v neštete jezike ter je zaradi svojstvene zanimivosti dosegla ogromno naklado. V napetem pripovedovanju čudovitih, romantičnih in junaških pripetljajev povede bralca v daljni tuji svet, na otok na vzhodni obali Severne Amerike, značilen po svojih globoko zarezanih fjordih in fjordih, v pokrajino, ki še ni docela raziskana. Pisatelj Anton fon Eisen nas seznanja v svojem romanu s to daljno tujo pokrajino v dogodkih, ki se razpletajo med skromnimi, odprtimi in nepokvarjenimi srci, ki v junaških nadčloveških naporih zmagujejo v borbi s tipi pohlepa in blaznosti. Grozotne naravne sile igrajo vmes svojo strahotno vlogo, toda vedno je zmagovala volja neomrajne zvestobe v značaju utrjenih Novofundlandcev. Vsa povest je prepletena z izredno živo podano vlogo psa, ki je bil v vseh najtežjih, nevarnosti polnih in skoraj neresljivih primerih najboljši pomočnik, prijatelj in najzvestejši spremljevalec človeka.

Anton Ingolič:

Žeja

In že se je usul plaz: »Takle vinski trgovec, ki nima prav nobenih zaslug za našo kulturo in politiko, ima vsega na voljo! Edino njegovo delo je, da kupuje Haložah in Slovenskih goricah vino pod ceno in da ga drago prodaja v Maribor, Ljubljano in še dalje. Mi si le stežka kupujemo drago vino, on pa kupiči denar in gradi hiše. Kaj vse ima! Vinograd v Haložah, tri hiše v Starem mestu, četrto zida, avto, kočijo in konje, kup denarja in mlado ženo, ki jo pa skriva, da je še prav niti videl nisem. Nič ne rečem, rad dá za vino, že nekajkrat sem pil v njegovi družbi in nikoli se ni pokazal umazanega, a žene ni pripeljal niti enkrat s seboj in tudi na dom me še ni povabil.«

»Danes boš imel priliko, da jo vidiš,« se je nasmehnil Dobnik. »Gotovo se bosta ustavila pri Topolovcu v Ilovcu in pustila tam avto. Če ne v gostilni, ju bova našla na Vinskem vrhu.«

»Slišal sem, da je še mlada, baje jih nima niti trideset, Mundi pa je gotovo že

petdeset. Kako more živeti s takim človekom?«

»Doslej še ni bilo ničesar slišati.«

»Saj sta poročena šele dobro leto,« se je zasmejal Slapar in nadaljeval bolj in bolj ognjevito. »Možakar je doma najbrž pravi tiran; ona, preprosta Haložanka, — pravijo, da je viničarska hči, — pa je še pijana od njegovega bogastva. Vidiš, Ivan, to je izdajstvo, podla kupčija! Kaj udobnost, premoženje, ugled, zveze! Ali je to res pravo življenje? Jaz pravim: živi, kakor ti hoče srce! Če te zažeja po viharnehih besedah, govori, če se ti zahoče toplih noči, najdi si vroče dekle, a če se ti zahoče miru in pokoja, sedi za mizo in si natoči kozarec vina, pij in pozabi na vse! To je moje geslo! Kaj pomaga gospe Mundovi hiša, vinograd, posestvo in avtomobil, ko je pa oropana tistega, zaradi česar je vredno živeti? Če pa nima nobenih drugih želja razen onih, ki jih ji Munda lahko izpolni, potem je zanjo še slabše. Navsezadnje je Munda pametnejši od nje.«

Ker sta se približala Ilovcu, je Slapar utihnil. Moral je paziti na kolo. Cesta je bila polna ljudi, ki so se vračali sem in tja in vzklikali, ženske so hitele domov, da pripravijo obed, dekleta so se vračala v gručah, zaupno se pogovarjajoč in hihitajoč. Fantje in moški so odhajali v glasnem razgovorju v gostilne. Hiše ob cesti so bile ožarjene od sonca. Ponekod je za

plotom, ki je obdajal sleherno hišo, cvetel dren. Bil je ves rumen in se je že od daleč ločil od črnega, še golega sadnega drevja in temnosivih plotov. Cerkev je stala v drugem koncu vasi; s svetlosivim topastim stolpom se je le neznatno dvigala iznad hiš.

Kolesarja sta zvonila in odzdravljala; saj ju niso pozdravljali samo oni, ki so imeli kdaj opravke pri advokatu Zebi ali v posojilnici, marveč tudi vsi ostali; bila sta pač gospoda.

Pri Topolovcu, kjer sta shranila kolesi, sta naletela na Mundova.

»Tudi v Halože?« ju je nagovoril Munda, ko ju je zagledal. »Tudi midva z ženo sva namenjena v vinograd. Danes je prva lepa nedelja, morava urediti to in ono. Prisedita!« Še z roko ju je povabil. Ko je spoznal, da se koncipient in žena ne poznata, ju je seznanil, zaklical gostilničarju, naj prinese dva kozarca, in nadaljeval proti Dobniku. »Mislim, da bo treba začeti s kopjo. Človek se ne more zanesti na ljudi. Gospod ravnatelj, ali ste vi že začeli?«

»Nisem, sploh še nisem bil zgoraj. Prav za prav niti ne vem, kaj sem kupil.«

»Dobro ste kupili! Poznam Svenškovo kakor svoje, še sam bi se bil na dražbi oglašil, drži se mojega in lahko bi si zakrožil posestvo, toda nakopal bi si novih skrbi, saj moj posel ni vinogradništvo, marveč vinska trgovina.«

»Dobra vina imate, gospod Munda,« se je Slaparju končno posrečilo, da se je tudi on oglašil. »Če je bilo v Mariboru kaj posebnega, nismo pili drugega kakor »mundovca«. Veste, gospa,« zdaj se je prvič okrenil k njegovi ženi, »takih posebnih prilik pa je bilo k sreči mnogo.« Hotel je nadaljevati v istem tonu, toda ob lepem dekliskem obrazu gospe Mundove se je domislil besed, ki jih je malo prej govoril o njej, in glas mu je obtičal v grlu, roka pa mu je v zadregi segla po kozarcu.

A že je Munda nadaljeval nekoliko hrupno: »Res, dobro ste kupili, gospod ravnatelj. Polovica gorice je sicer že stara, a druga bo letos rodila prvič. Sadovnjak ni prestar in tudi gozd je dobro ohranjen; Svenšek je bil dober gospodar, je eden tistih Haložanov, ki skušajo izboljšati, kar imajo, ne pa — kakor večina — ostati pri starem. Revez je imel smolo, zlomil ga je današnji čas. Pred leti, ko je začel rigolati, sem mu svetoval, naj rajši počaka, da se bo pokazalo, kako in kaj. On pa ne in ne! Misli je, da bo z novim nasadom izplačal dediče, a nakopal si je nov dolg, ki ga je podrl. Pametno ste napravili, da ste Svenška obdržali, z viničarji je dandanes hudo, on vam bo pazil na zemljo, kot da je še vedno njegova.«

Pri ostalih mizah je sedelo nekaj kmetov v slabih, že oguljenih oblekah, fantje so se šele gnetli skozi vrata. Ko je kmalu

Sposobnosti v različnih dobah starosti

V različnih dobah starosti ljudje po kažejo različna nagnjenja in sposobnosti. S temeljitimi proučevanji in mnogimi poskusi so znanstveniki ugotovili, da človek, kadar se laže uči, bolje misli, močnejše občuti bolečine in drugo.

Sposobnost za učenje stalno raste do 25 leta starosti, potem pa polagoma pada vsako leto za 1 odstotek. Po 60 letu se človek v eni uri lahko nauči samo polovico tistega, kar se lahko nauči človek pri 25 letih. Moramo pa strogo razlikovati sposobnost za učenje od sposobnosti za logično sklepanje in uporabo znanja, ki raste s števili let. Narasčanje te sposobnosti kažejo razumljivo predvsem ljudje, ki se intenzivno ukvarjajo predvsem z duševnim delom. Vendar tudi pri njih omenjeni sposobnosti v visoki starosti polagoma pešata.

Na neki univerzi so pregledali 5.500 bivših študentov od 20 do 70 leta starosti in pri tem ugotovili, da človek pri 50 letih veliko bolj uporablja dobljeno znanje od človeka pri 40, ki pa ima v tem pogledu veliko prednosti pred človekom, ki je 30 let star. Zanimanje za to ali ono stvar, okus in navade, se ne menjajo v nobeni drugi dobi tako opazno, kakor med 25 in 35 letom. Potem je človek v večini primerov dokončno relativno zrel. Tedaj se navadno njegovo večje zanimanje za šport, ples, kino in podobne zabave sprevrže ter začne bolj ceniti in ljubiti glasbo, književnost in umetnost sploh.

Nek ameriški znanstvenik je ugotovil po 20 letih marljivega raziskovanja, da matematiki in iznajditelji najplodnejše delajo med 33 in 44 letom, fiziki in zdravniki med 35 in 39, slikarji in komponisti

pa do 35 leta starosti (seveda izjeme vedno potrjujejo pravilo!).

Sposobnost fizične reakcije precej popušča pri starejših ljudeh. Šestdesetletnik za krmilom avtomobila opazi nevarnost istočasno kot mlajši, toda potrebuje dvakrat več časa, da fizično reagira na nevarnost. Prav tako občutek bolečine z leti pada. Mlajši človek, če se udari na primer po prstu, močnejše občuti bolečino kot starejši.

Ali že veste da, ...

... je terarij naprava, v kateri gojimo kopenske živali, nasprotno od akvarija, ki ga gotovo poznamo vsi in v katerem gojimo vodne živali. Enaka stvar je tudi insektarij in že ime pove, da potreboje to napravo tisti, ki goji žuželke.

... razločujemo pri radiu tri vrste valov, in sicer dolge valove od 1000 do 2000 m, srednje valove od 200 do 600 m in kratke valove od 10 do 50 m. Po tej valovni dolžini ali tako imenovani frekvenci ločimo tudi posamezne oddajne postaje, ki ima vsaka določen svoj posebni val, na katerem sme oddajati.

NAGRADNA KRIŽANKA

Od leve na desno: 1. mesto v Avstriji, 5. nepokorščina, 9. števniki, 10. svojilni zaimsek, 11. igralna karta, 13. ploskovna mera, 14. kratica za „elektriko“, 15. vrsta pesnitve, 16. posledica viharja na morju, 18. otežkočam, delam zapreke, 23. življenjska tekočina, 24. moško ime, tudi prvi človek, 26. ograja, 27. nerški naziv za žico (fonetično), 28. okrajšani števniki, 30. kratica za „opus“, 31. časovni veznik, 32. odmev, 34. moško ime, 36. časovna enota (množ.), 38. vrsta vrbe, tudi žensko ime, 39. veznik, 40. dva soglasnika, 42. krik bolečine, 43. živa bitja brez njega ne morejo izhajati, 46. oštev, 48. gorovje v Evropi, 52. del leta, 53. dohod, 55. tla, 56. RN, 57. egipčansko božanstvo, 58. LV, 60. okrajšana vprašalnica, 61. nastane pri gorenju, 62. naplačilo, 64. praznovanja, 65. baha.

Od zgoraj navzdol: 1. naša reka, 2. prislov zanikanja, 3. žensko ime, 4. vrsta žita, 5. umsko zmorem, 6. tečaj, 7. vzklik, 8. skušnja, strah slabih dijakov, 12. plod, 15. daljše obdobje v zgodovini, 17. zlog, ki mnogokrat zamenja prave besede pri petju, 19. kratica za vprašalnico, 20. vrsta zemlje, 21. nasilni odzvi, 22. kratica za najmanjši delec prvine, 23. kratica za staroavstrijski denar, 25. mejni kamen, 27. plovna reka, ki teče tudi skozi Avstrijo, 29. kemična prvina; tudi način razsvetljave, 31. priljubljena pijača ženskega sveta, 33. KC, 35. zaimsek (množ.), 37. pose-

druž, (s-š), 41. izdelek iz lanu (po koroško), 43. v dobrem telesnem stanju, 44. zgoden, 45. del Ane, 46. glej 31. vodoravno, 47. dva različna samoglasnika, 49. kratica za ljudski poslanec, 50. glej 6. navpično, 51. samo ta, 53. gospe, 54. boječ, 57. glavna jed Kitajcev, 59. izdelek iz konoplje, 61. slovenski pritrilni prislov, 63. dva enaka samoglasnika.

Tudi tokrat bodo izžrebani trije reševalci, ki prejmejo lepe knjižne nagrade. Rešitve je treba poslati najkasneje do 29. marca na naslov uredništva.

REŠITEV ZADNJE NAGRADNE KRIŽANKE

Od leve na desno: 1. Ivan, 4. plug, 8. mak, 10. dro, 11. es, 12. nap, 14. as, 15. poleg, 16. in, 18. rod, 19. bo, 20. tat, 21. žrd, 22. pav, 24. naša, 25. emir.

Od zgoraj navzdol: 1. imeniten, 2. vas, 3. ak, 5. ld, 6. ura, 7. gospodar, 9. naloga, 12. nor, 13. ped, 17. na, 19. br, 22. pa, 23. ve.

NAGRADE PREJMEJO

Izmed pravih rešitev so bili izžrebani naslednji reševalci:

1. Sitter Peter, Želuče pri Bilčovsu,
2. Košat Anica, Podgorje v Rožu,
3. Zabel Marija, gimnazija Ravne, Jugoslavija,

ki prejmejo lepe knjižne nagrade. Medtem ko smo nagrajenki iz Raven knjigo poslali po pošti, ostala dva prosimo, da se ob priložnosti zglasita v uredništvu, kjer lahko dvigneta svoje nagrade.

Taka je ameriška reklama

Kako iznajdljivi, pa tudi neokusni so lahko Amerikanci v oglaševanju nam kažeta naslednja primera:

Po ulicah Bostona se je pomikal mrtvaški spreved. Spredaj je godba na pihala igrala najbolj žalostne marše. V odprtem avtomobilu je ženska v črnini pridušeno ihtela. Nenadoma se je spreved ustavil. Žena v črnini je glasno zaklicala: »Jočem ob smrti svojega moža, ki ga sedaj pokopljemo. Še bolj pa jočem zato, ker nisem bila tako pametna, da bi ga zavarovala pri »Hawkins Life Insurance Company«, ki vas zavaruje pod najboljšimi pogoji.«

Na chikaških ulicah smo lahko pričali sledečemu ali podobnim prizorom: Nekdo izmed mimoidočih nenadoma skoči na elegantni Buick in odda nekaj strelcov iz revolverja na moškega, ki sedi v avto-

mobilu. Avto se ustavi in »ubijalec« zakliče množici, ki se je zbrala: »Jaz sem detektiv Thomsen... Ze nekaj mesecev sem lovil tega nevarnega gangsterja. Šele danes sem uspeh zahvaljujoč svojemu revolverju marke xy!« »Ubiti gangster« v avtomobilu se nenadoma dvigne in glasno pojasni množici: »Ni me zadel, toda predajem se zato, ker je oborožen z revolverjem marke xy, ki je res najboljši na svetu!«

Dejansko hočejo v Ameriki na vse moč goče načine ljudi presenetiti in pritegniti, da bi prodali vse, kar se prodati da.

Reklame ne plačujejo tisti, ki zanje trošijo milijone, ampak kupci sami. Primer: steklenico coca-cole dobite za 5 centov, producenta pa stane samo 1 cent, medtem ko se 4 centi trošijo za reklamo.

ZANIMIVOSTI

Ali ribe spijo?

Ribe nimajo vek, zato imajo zmiraj odprte oči. Toda tudi človek lahko spi z odprtimi očmi, to se pravi, da odbije zavest gledanja. Utrujena riba počiva v podobni podzavesti.

Ali je res, da slon nikdar ne pozabi?

No, ni ravno res. Res pa je, da ima slon precej boljši spomin, kakor večina živali. Prav posebno si zapomni krivico. Človeka, ki ga je poškodoval, spozna slon tudi po več letih in lahko vzplamti v njem novo sovraštvo.

Manj vdovcev kot vdov

Po podatkih, ki jih je zbral ameriški statistični urad, je v Združenih državah več ko 7 milijonov vdov in pride na vsa-

ke tri vdove po en vdovec. Glavni vzrok te razlike je dejstvo, da je umrljivost moških večja kot žensk, poleg tega pa se več vdovcev kot vdov poroči drugič. Ponavadi si zberejo novo življensko družico, ki je od pet do deset let mlajša od njih.

Na podlagi podatkov istega statističnega urada so ugotovili, da se število deklet, ki se poročijo mlade, stalno večja. Danes so od vsakih štirih žensk v starosti od 20 do 24 let tri poročene, medtem ko je bila leta 1940 samo ena.

Angleži popijejo največ čaja

Anglija je danes še vedno največja potrošnica čaja na svetu, njej pa sledijo Združene države. Povprečna potrošnja čaja v Angliji na osebo znaša 3,6 kg, v Združenih državah pa 3 kg letno.

nato zvonilo poldne, so sneli klobuke, nekateri so se celo pokrižali. Tudi Munda se je odkril in napravil križ. Ker ga je Slapar nekam čudno pogledal, se je takoj opravičil: »Z njimi imam opravka, zato se moram ozirati na take malenkosti.«

Munda je podrobno govoril o Dobnikovem posestvu. Slapar ga je nekaj časa poslušal, kmalu pa je začel z Mundovo ženo pogovor o tem, kako lepo mora biti, če se človek na pomlad lahko preseli iz zatohlega mesta v svetlo zidanico vrh vinograda.

»Blagrujem vas, gospa,« je govoril, nepremično zroč v njene svetlosive oči, v katerih pa ni bilo prave luči. »Srečni, da boste mogli gledati, kako bodo cvetele breskve, kako se bo hrib odel v cvetje, kako se bodo pašniki spremenili v pisane perzijske preproge. Legli boste lahko vznak v travo in zrlí v nebo, kako se bo do nekje visoko nad nami podili beli oblaki, vse naokoli pa bo drhtelo novo življenje. Ko se boste ozrlí v dolino, boste zagledali daleč spodaj gručo sivih in zamazanorjavih streh. Tam se bomo mi dušili v zatohlih pisarnah, reševali vsakdanje spore in ginevali med tesnimi ulicami.«

Mundova se je prvim njegovim besedam rahlo smehljala, saj jih ni niti dobro slišala zaradi hrupa, ki je prihajal od vrat, pa tudi ne zaradi moževih preglasnih raz-

lag. Čez čas pa je za spoznanje prevelika usta z napetimi ustnicami priprla, oči so ji oživele in napeto je sledila Slaparjevimi besedami. Koncipient je našel svoj pravi ton; sipal je bolj in bolj blesteče besede, s katerimi je opisoval lepoto življenje mlade žene sredi cvetočih haloških vinogradov. Neprijetno jo je dirnilo, ko jo je prijel mož za laketi in dejal: »Mara, morali bomo iti. Uro hoda imam pred seboj.« Nato se je Munda obrnil k točilnici in povzdignil svoj že tako visoki glas: »Topolovec, plačam!«

Preden so zapustili sobo, je pristopil k Mundi suhljat kmet, snel klobuk in boječe stisnil iz sebe: »Gospod Munda, polovnjak vina imam. Bi ga vzeli?«

»Teško bo, Bedrač!« je spregovoril Munda brez posebnega zanimanja. »Vino ne gre nikamor in nima cene. Tvoje ni posebno dobro...«

»Gospod Munda,« je skušal kmet ugovarjati, »saj veste...«

»Poznam tvojo gorico,« ga je Munda presekal, »lepo lego ima, toda nimaš najzlahnejših sort. S takim vinom je dvakrat večji križ. Sortirano gre, mešanice pa ne morem spraviti v denar. Koliko praviš, da ga imaš?« je vprašal malomarno, medtem ko je Topolovcu našteval denar.

»Polovnjak, gospod, polovnjak. Že dvajset let prodajam vam. Vzemite ga!«

Kmet je v zadregi vrtil klobuk v žuljavih rokah.

»Zakaj pa nisi prodal jeseni vsega mošta?« je očital Munda trdo.

»Prosim lepo, gospod Munda, kako naj bi bil dal vsega po poldrug dinar?«

»Vidiš, Bedrač, tedaj bi bil vzel vsega!«

»Kupi ga, Vinc,« je spegovorila Mundova žena in stopila bliže.

»Naj bo!« se je Munda tisti hip odločil, »pripelji ga, čeprav ne vem, kdaj ga bom spravil v denar.«

Zunaj gostilne je Munda začel razpravljati o vinskih cenah; ker je kmalu opazil, da Slapar nima pravega razumevanja za njegove razlage, je spet govoril samo Dobniku. »Seveda nima vino zdaj nikake cene. Če računamo, koliko stane obdelovanje vinograda, galica, kolje, obnavljanje nasada, je sedanja cena občutno prenizka. Imam vinograd in vem, da je vino, ki ga kupim, cenejše od onega, ki ga pridelam na svojem. Toda kako naj plačam več, ko vino nikamor ne gre? Še pol kleti ga imam.«

Začel je stopati počasneje. Tudi ostali so umerili svoje korake po njegovih. Do mostu so šli vstric po blatnem kolovozu, onstran Dravinje pa po dva in dva, spredaj Munda z Dobnikom, takoj za njima pa Slapar z Mundovo ženo. Slapar se je med travniki in pašniki spet razživel, k besedi ga ni podžigal samo lep dan, mar-

več predvsem mlada žena, ki ga je poslušala vse drugače kakor prej Dobnik. Videl je, kako z rastočim zanimanjem spremlja vsako njegovo besedo. Vse to je dajalo njegovim domišljiji novega poleta. Govoril je o puščobnem mestu in o svobodnem, pravem življenju v naravi. Opisoval je prihajajočo pomlad, da se je Mundova včasih začudena ozrla okoli sebe, kakor da že išče cvetoče jablane in pisane trivnike.

Munda in Dobnik sta imela treznejše pogovore. Ko je Munda svojemu novemu sosedu razložil težave vinske trgovine, se je spet vrnil k Dobnikovemu posestvu in njegovemu nekdanjemu lastniku, nato pa prešel na ostale posestnike Vinskega vrha.

»Kot veste, sva v glavnem sosedu midva, prepričan sem, da med nama ne bo sporov in tudi ne med najanima viničarjema. Poznam Svenška in svojega viničarja, mirna človeka sta, tudi ženski nista napačni. Drugače je z vašo drugo sosedo, kočarko Jusovko. To vam je čudna ženska; teden, dva dela, potem pa zapije, kar je prislužila. Za otroke in posestvo se ne briga, mož si je pred leti najel osem tisoč dinarjev posojila in jo potegnul v Nemčijo. Saj vam je znan slučaj Roze Jus?«

Dobnik je iskal med dolžniki. »Nekaj se spominjam. Že dolgo ne plačuje niti obresti.«

(Se nadaljuje)

Kmetovalec v prvih vigrednih dneh

Zgodaj je prišla vigred. Kjer koli se je površina zemlje osušila, bo treba pričeti z delom in pripravami za dobro žetev in pridelke v jeseni. Ob vsej obilici dela, ki ga bodo prinesli naslednji tedni, ne smemo izgubiti izpred oči, da imamo prav v prvih vigrednih tednih v veliki meri v svojih rokah, kakšen bo uspeh našega dela v jeseni. Troje je sedaj važno: očuvanje vigredne vlage v zemlji, pravilno gnojenje in odgovarjajoče seme.

Prvo rahljanje in izravnanje zemlje

Letos se ne moremo pohvaliti, da je dala zima dovolj vlage. Treba je z njo toliko bolj varčevati. Po globokem jesenskem oranju, ki ga je omogočila dolga in lepa jesen, bomo šli sedaj, čim se zemlja več ne maže, najprej z njivsko vlečo (ki jo preprosto napravimo iz dveh medseboj povezanih brun) preko njive, da zrvanimo razorano površino in da s tem zmanjšamo možnost prekomernega izhlapevanja vlage. Za primer, da tu in tam zimski mraz privzdigne zemljo, je prav, da gremo z valjarjem preko njive, da ustvarimo spet povezavo med spodnjo in zgornjo plastjo.

Najprej bo brez dvoma potrebno pričeti z brananjem travnikov in deteljišč s travniško ali narobe obrnjeno mrežno brano. Lucernišče ne branajmo, pa tudi travnike in deteljišča varujmo pred ostro brano. Tam, kjer ni niti prve niti druge, pa se bomo zadovoljili z navadno brano, ki ji bomo privezali med zobe butare leskovih vej.

Ne pozabimo, da mora biti vigredna brazda plitva in da mora plugu takoj slediti brana. Samo s plitvim oranjem in takojšnjim brananjem bomo preprečili pri

vigredni obdelavi prekomerno izgubo vlage v zemlji.

Pred temi opravili, torej pred vlečo, valjarjem, travniško brano in vigrednim oranjem bomo razsipali umetna gnojila povsod, kamor jih nismo dali že v jeseni ali vsaj lanske vigrede. Tukaj mislimo v prvi vrsti na razsipanje fosfornih gnojil (tomaževa žlindra, superfosfat) in kalijeve soli. Čim prej bomo ta gnojila razsuli in čim bolj jih bomo spravili v zemljo, tem več bodo koristila. Gnojimo izdatno in dajmo povsod poleg fosforja kalij in poleg kalija fosfor. Samo tako bo učinek dober. »Štupanje« je potrata denarja. Raje pognojimo manjšo površino, pa tisto izdatno. Pravilno bomo napravili — ako nam primanjkuje denarja — če bomo izdatno gnojili tam, kjer pričakujemo največji uspeh (krompirišča in deteljišča, lucernišča, deteljno-travne mešanice ter njive, kjer bomo z njimi posejali jara žita). Čez palec ocenjeno vsaj velja pravilo: Na hektar bomo dali vsaj 400 do 500 kg tomaževe žindre (ali 300 do 400 kg superfosfata) in 200 do 300 kg kalijeve soli.

Kjer bomo gnojili s hlevskim gnojem, ne dajamo istočasno umetnih gnojil, temveč hlevski gnoj podorjimo, gnojila pa dajmo pod brano. Nitramoncal (apneno-amonijev soliter zaenkrat samo pripravimo, da ga bomo v danem času lahko dali rastlinam, ki ga potrebujejo. Apnenoamonijev soliter je predrag, da bi ga poljubno razsipali.

Sejmo le dobro seme

Čas bo tudi že, da bomo spravili v zemljo jara ječmen in oves. O sortah ne bomo pred težko odločitev. Pri ječmenu se bomo na podlagi poskusov zadnjih let

odločili za »Haisa«, na dobrih zemljinah pa za »Isaria«. Kolikor le gre, sejmo originalno seme. Če že ni razkuženo (oprašeno), to na vsak način sami napravimo.

Od ovsu prideta v ožjo izbiro sorti »Endress« in »Flämingstreue«. Žal pa so tako male količine originalnega semenja na razpolago, da se bomo morali zadovoljiti z domačim semenom. Čiščenje in razkuževanje je zato pri ovsu dvakrat važno. Z ozirom na pomanjkanje res dobrega semenja ovsu bo letos priporočljivo, da sejemo oves v zmesi z ječmenom, ker s tem pridelek lahko podvojimo.

VI VPRAŠATE MI ODGOVARJAMO

Vprašanje: Ali uporaba umetnih gnojil zmanjša odstotek škroba pri krompirju?

Odgovor: Zgodi se, da vsled prekomernega gnojenja odstotek škroba v krompirju pade. Če pa upoštevamo, da se vsled gnojenja donos lahko poveča tudi za 100%, vidimo da pridelamo z gnojenjem predvsem pa z umetnimi gnojili več škroba, kakor na negnojeni njivi. Zato tudi morebitni pade odstotka škroba v gomoljih nikakor ni merodajen.

Vprašanje: Sesi pujski so dobili drisko, kako jih ozdravim?

Odgovor: Pujski v starosti 10 — 12 dni pričnejo lizati po tleh. Pujske namreč zaradi vročine muči žeja in si iščejo potrebno ohladitev. Zaradi lizanja vlage oziroma seča pride do driske.

Postavite vsaj dvakrat na dan prašičem svežo vodo. Dobro je tudi, če jim daste sveže jajce. Postavite jim dobro posušeno prst, v katero primešate lesno oglje in klejno apno.

ZA GOSPODINJO IN DOM

Kako šivamo srajčko za našega malčka?

Za srajčko za malčka vzemimo mehko, belo blago, ki se da dobro prati, najbolje šifon ali tanek barhent. Na sliki vidite srajčko, ki ima to prednost, da je naš ljubljencek tudi na hrbtu oblečen, ker pridejo konci srajce ob strani drug na drugega. Zaradi stalnega ležanja postane hrbet otročička od toplote znojen in pride zaradi tega lahko do težkih prehladov. Zato je važno, da je otročiček na hrbtu vedno zakrit.

Uzumljene rastline ne odkrivaj prezgodaj

Topli marčni dnevi nas ne smejo premotiti, da bi odkrili prezgodaj vrtnice in druge občutljive trajnice. Toplim dnevom v marcu slede še pogostokrat mrzle noči. Spomladne pozebe so najpogostejše, zato ne odkrivaj uzumljenih rastlin preden se ni več bati občutljivejših mrazov. Uzumljene rastline odkrijemo v oblačnem, lahko tudi deževnem pa toplim vremenu. Oblačno in deževno vreme je za odkrivanje uzumljenih rastlin primernejše kakor jasno in sončno, ker je nenaden prehod iz teme v sončno svetlobo in toploto lahko rastlinam škodljiv.

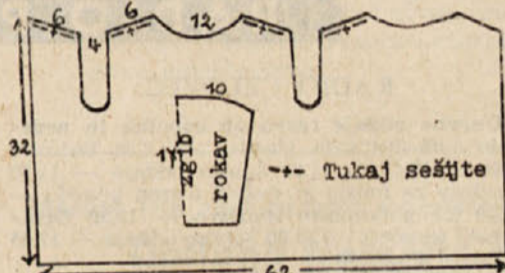
Krta ne zatirajmo!

Krta ne marata ne gospodinja in ne kmet, ker prevrača pomladne setve in razrije travnike. Kakor je nevshečen, tako je vendar koristen. Njegova korist odtehta nevshečnost. Poizkusi so pokazali, da je krt zelo požrešna žival. Zaprt v stekleno posodo je pohrustal vsak dan več deževnikov, raznih ličink, miš in del mlade podgane.

Krtine so nam najboljši dokaz, da je v zemlji polno raznih ogrcev in ličink. Ko jih bo krt pospravil, se bo sam preselil v boljše lovišče.

Gospodinja se jezi nad razritimi gredicami in prevrnjenimi sadikami, še bolj pa se bo jezila v poletju, ko bodo po ogrcih, bramoriu in drugem mrčesu uničeni pridelki. Končno pa tudi ne smemo prezreti, da krt s svojimi rovi rahlja in zrači zemljo in tako pospešuje njeno rodovitnost. Priznajmo, krt je nadležen, vendar koristen, zato ga ne zatirajmo. Napovejmo rajši boj podobno živečemu, pa res škodljivemu sosedu — voluharju.

Sešijmo srajčko po pričujočem kroju, ki bo varovala našega malčka pred prehladi. Srajčka se zaveže na rami in pod njo. Ne jemljimo svilenih trakov, temveč

navadne ozke platnene trakove, ker ni njihov namen služiti za okras. Da bo srajčka kljub temu srčkana, našijemo ob vratu ozke čipke, ki se tudi dobro perejo in ne puščajo barve.

Zdravilna moč redkve

Redkev zelo ugodno vpliva na delovanje žolčnika in je precej znano in tudi uspešno domače zdravilo pri njegovem vnetju ali pri žolčnih kamnih. Uživanje pa mora biti redno in dovolj dolgo.

Redkev nadalje preganja lenivost črev, posebno debelega črevesa, kar je pogosto zvezano z obolenjem žolčnika. Zelo priporočljiva je nadalje ljudem, ki nagibajo k debelosti in veliko sede.

Svojo zdravilno moč ima redkev v svojem soku in sicer so to organske žveplene kisline. Na zraku se sok začne hitro razkrajati, ohranimo ga za nekaj dni, če iztisnjeneja takoj nalijemo v steklenico in jo zamašimo. Navadno pa pripravimo redkev drobno naribano. Čim bolj jo še zgrizemo, tem več nam koristi.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Glavobol - največkrat posledica drugih bolezni

Mnogo ljudi toži za bolečinami v glavi. Toda glavobol le redko predstavlja samostojno bolezen. Najbolj pogosto je posledica drugih bolezni. Glavne skupine obolenj, ki povzročajo glavobol, so: pretrujenost, nezmernost v uživanju alkohola in nikotina, bivanje v zatohlih, slabo prezračenih prostorih in podobno. Tak glavobol preneha, kakor hitro je odstranjen vzrok, ki ga je izzval. Nadalje je glavobol spremni znak vseh nalezljivih bolezni s povišano telesno temperaturo. Glavobol je lahko tudi spremljevalec krvnih obolenj, bolezni ledvic, arterioskleroze, ter vseh možganskih obolenj. Sem spadajo težki glavoboli, ki pridejo pri tumorjih — novotvorbah v možganih. Če čutimo dolgotrajne bolečine v glavi, potem moramo takoj k zdravniku. Lahkomiselnost je v tem primeru lahko zelo pogubna. Glavobol lahko spremlja tudi razne očesne bolezni in motnje v vidu, obolenja v nosu, grlu in ušesih. Največ pa zajema glavobol živčno bolne ljudi.

Glavobol kot samostojno bolezen imenujemo migrena. Ta bolezen se pokaže v hudih napadih v večjih ali manjših presledkih. Pričeno se navadno z bljuvanjem ali krvavitvijo iz nosa. Bolnik potem za-

spi. Napad povzroče vedno zunanji dražljaji: prevelik duševni ali telesni napor, strah, nezmernost pri kajenju ali pitju alkoholnih pijač in podobno. Migrena muči predvsem ženske. Njene žrtve so največ živčni ljudje. Bolezen se začne že v mladosti. Najboljša so zdravila, v katerih je poleg pomirjevalnih sredstev še kofein.

Druge bolezni pridejo, trajajo določen čas ter imajo svoje določene znake. Glavobol pa niti ni viden in traja včasih samo nekaj minut, nekaj dni ali pa celo nekaj tednov. Bolnikova okolica težko razume, da je tak človek lahko zaradi tega začasno nesposoben za delo. Glavobol ima torej tudi socialen značaj. Škoduje poedincu, družini in skupnosti. Vendar tega ne smemo gledati preveč črno. Lahko rečemo, da je večino teh obolenj možno ozdraviti. Vsakdo pozna sredstva, ki oblažujejo bolečine v glavi (aspirin, piramidon, fenalgin in podobno). Vendar ta sredstva učinkujejo samo trenutno, važno je, da gremo pravočasno k zdravniku, ki bo ugotovil vzrok naših težav. Z zdravljenjem morebitne bolezni, ki jo glavobol spremlja, se bomo rešili obojnih težav.

Kaj naj vemo o varstvu rastlin

(Nadaljevanje)

Prašna pšenična in ječmenova gola snet (Flugbrand des Weizens und der Gerste)

Ti dve sneti sta si med seboj podobne, sicer pa lahko napadata le isto vrsto žita. Med rastjo opazimo začetka srebrno rjavo pokrito, pozneje temnorjavo snov sneti. Ko trosi dozori, jih veter raznaša in okuži v cvetenju žitna polja.

Prašnato snet bomo zatrli, če seme toplo razkužimo. Seme se namoči 4 ure v topli vodi 25—30° C. Nato pa 10 minut v vroči vodi 50—52°. Paziti moramo na primerno temperaturo, nižja bi ne uničila trose, dočim višja od 52 škoduje kalivosti.

Za priporočati je, da se ne jemlje za seme žito od močno okuženih posevkov.

Koreninski vžig pese

Ko smo posejali peso, opazimo, da včasih ne vzkali ali pa kalčki že v zemlji propadejo. Oni kalčki, ki so prišli na površje, kmalu ovenejo in se posuše. Korenina je tanka ko nit in od koreninskega vrata počrni. Bolezen se prenaša s semenom. Zato moramo seme razkužiti z živorsrebrnimi preparati, kot so n. pr. cerasan, germanin itd.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

„Ne more vsaka sodnija rešiti vsako pravdo!“

II

V zadnjem članku ste čitali tudi besedo »prvi narok« (»erste Tagsatzung«), ki se vam je mogoče čudna zdela, ker ste čitali tudi izraz »prva razprava«.

Pri prvem naroku sodnik še ne razpravlja o stvari sami, ampak o tako imenovanih formalno-pravnih ugovorih, kakor je na primer vprašanje njegove sodne pristojnosti, če spada ta stvar, ki je predmet tožbe, pred okrajno sodnijo ali drugam. Tak prvi narok morajo odrediti deželna sodišča. Da si mora biti pred deželno sodnijo stranka, ali je tožitelj ali pa toženec, zastopana po advokatu, toženec pri prvem naroku še ni treba imeti zastopnika, pride lahko še sam! Toda vseeno mora vedeti, kaj pri tej priliki lahko pove in kaj ne! Povedati pa mora, če se mu zdi, da ni tožen pred pravilno sodnijo, in da bi imel zaradi tega škodo. Tak slučaj smo že omenili v zadnjem članku, kjer tožencu ni bilo prav, da je tožen pred okrajnim sodiščem, ker je vrednost višja in sicer čez 4000 šil. tako, da mu je ljubše, če pride stvar pred tri sodnike.

Okrajnim sodnijam pa ni treba, da razpišejo posebne prve naroke in je treba ugovore zaradi napačne sodnije povedati takoj pri začetku razprave. Mogoče je tudi, da tožitelj ali nalašč, ali po pomoti ni tožil pri krajevno pravilnem sodišču.

Vzemimo primer: toženec ima svoje stalno bivališče v Pliberku, pa je bil za nekaj časa pri sinu ali hčeri ali materi slučajno v Trgu (Feldkirchen) in tožitelj je vložil tožbo, vzemimo v Feldkirchenu. Toženec bi se moral torej — če takoj ne odpre usta in ugovarja, da tam ni njegovo redno in stalno bivališče; ampak v Pliberku in da ne gre pred nepravilno sodnijo, že radi velikih stroškov ne — vedno voziti v tuj ali oddaljen kraj.

Splošna sodna pristojnost, ki velja za zakonskega moža, velja seveda tudi za njegove otroke, ki so še pod očetovsko oblastjo: Če torej mož, ali oče zastopa ženo ali otroke, mora pri prvi razpravi, ali pri prvem naroku, ravno tako ugovarjati krivi sodni pristojnosti, kakor če se gre za njega samega.

Drugeče pa je, če se smatra, da sta se tožitelj in toženec dogovorila za gotovo sodišče, ali pa, če toženec ne ugovarja takoj pri prvi priliki, ker se potem smatra, da je s tem zadovoljen! So pa tudi slučajji, pri katerih so lahko toženec in tožitelj, in celo še prvi sodnik, zadovoljni s krivo pristojnostjo, ali nepristojnostjo poklicanega sodišča, in vendar mora sodišče samo — še v tretji instanci — zaradi tega madeža tožbo zavrniti in v prvi vrsti tožitelju naložiti vse stroške. To pa je pri tistih zadevah, kjer pravi zakon, da ne morejo priti pred nobeno drugo sodišče, kakor pred tisto, ki je v zakonu že posebej določeno. Tudi o teh slučajih bomo o pri-ložnosti še pisali.

Volilni rezultati na ozemlju dvojezičnih šol

(Nadaljevanje s 1. strani)

Strajavas: Skupna lista 44/1, SPÖ 280/7, EL 154/4

Št. Jakob v R.: SPÖ 968/8, EL 567/4, Kršč. kmečka in delavska lista 454/3, VO 145/1

Vernberk: SPÖ 930/9, EL 569/5

Vrba: SPÖ 525/6, EL 666/8

Okraj CELOVEC

Bilčovs: Zveza kmetov in delavcev 165/4, SPÖ 59/1, EL 222/5

Bistrica v R.: SPÖ 454/6 EL 454/5, Kršč. stranka 85/1, VO 36/0

Borovlje: SPÖ 1773/9, EL 1124/6, VO 295/1

Dholica: SPÖ 605/8, EL 270/4, VO 31/0

Grabštanj: SPÖ 585/8, EL 478/6

Hodiše: Gospodarska stranka 108/2, SPÖ 393/8, ÖVP 133/2, VdU 23/0

Kotmara vas: Imenska lista Pak Miha 97/1, SPÖ 470/7, EL 320/4

Medborovnica: Zveza kmetov in delavcev 63/1, SPÖ 325/6, ÖVP 172/3

Medgorje: SPÖ 246/5, EL 231/5

Otok: SPÖ 223/5, ÖVP 266/6, VdU 79/1, VO 36/0

Pokrč: SPÖ 508/7, EL 330/5

Radiše: Gospodarska stranka 103/4, SPÖ 50/2, ÖVP 79/3, VdU 43/1

Sele: SPÖ 267/7, ÖVP 40/1, KDS 156/4

Slov. Plajberk: Lista kmetov in delavcev 37/1, SPÖ 123/5, EL 85/4, KDS 16/0

Svetna vas: Gospodarski blok 103/2, SPÖ 134/3, ÖVP 144/3, VdU 57/1, VO 37/1

Škofiče: Kmečka in delavska stranka 167/3, SPÖ 315/5, EL 245/4, VO 36/0

Šmarjeta v R.: SPÖ 251/5, ÖVP 173/4, VdU 43/1, KDS 98/2

Št. Tomaž: SPÖ 405/6, EL 382/6

Trdnja vas: SPÖ 260/6, EL 169/4, WB 12/0

Zgornja Vesca: Zveza kmetov in delavcev 126/4, SPÖ 33/1, EL 96/3

Zihpolje: SPÖ 209/4, ÖVP 239/4, VdU 105/2

Zrelec: SPÖ 542/7, ÖVP 371/4, VdU 89/1

Vetrinj: SPÖ 1060/9, ÖVP 580/5

Okraj VELIKOVEC

Bela: Kmečka delavska volilna zveza 91/1, SPÖ 750/9, EL 332/4

Bistrica pri Plib.: Stranka kmetov in delavcev 344/5, SPÖ 457/6, EL 238/3

Blato: Skupna lista kmetov in delavcev 247/4, SPÖ 180/3, ÖVP 298/5

Djekše: SPÖ 334/6, EL 314/6

Dobrla vas: Gospodarska lista 158/1, SPÖ 1286/9, EL 856/6, VO 39/0

Galacija: SPÖ 438/7, EL 297/4, KDS 61/1

Globasnica: SPÖ 154/3, EL 304/5, KDS 252/4

Grebinj: SPÖ 469/6, EL 773/10

Libelče: SPÖ 225/6, EL 237/6

Libuče: Kmečka in delavska gospodarska zveza 117/2, SPÖ 337/7, EL 152/3

Pliberk: SPÖ 217/5, ÖVP 332/7, VdU 38/0

Ruda: SPÖ 471/8, ÖVP 178/3, VdU 76/1, KDS 52/0

Škocijan: Imenska lista Kačnik Miha 269/2, SPÖ 662/7, EL 562/5

Št. Peter na Vaš.: SPÖ 396/8, EL 239/4

Tinje: SPÖ 170/5, EL 173/5

Važenberk: SPÖ 684/7, EL 643/7

Velikovec: SPÖ 1073/8, EL 964/8, VO 23/0

Vovbre: SPÖ 371/6, ÖVP 368/6, VdU 57/0

Železna Kapla: SPÖ 542/8, EL 253/4

Žitara vas: Gospodarska lista 154/2, SPÖ 576/7, ÖVP 273/3

Žvabek: SPÖ 87/3, ÖVP 112/5, Krščanska stranka 15/0

* Razdelitev glasov in mandatov na posamezne stranke odnosno volilne skupine daje torej naslednjo skupno sliko za ozemlje dvojezičnih šol:

	29.347 glasov	385 mandatov
Socialistična stranka Avstrije	2.887	44
Demokratske slovenske liste	16.323	202
Skupne ÖVP-VdU liste	4.758	86
ÖVP	801	11
VdU	625	9
Skupne ÖVP-VdU-KDS liste	635	11
KDS (Tischlerjeva stranka)	554	4
Krščanske slov. liste	1.053	4
VO (kominformovska stranka)		

Veličastna proslava 20-letnice Planice

Preteklo nedeljo se je v Planici zaključila slavnostna smučarska prireditev v čast 20-letnici obstoja svetovnoznane smučarskega raja. Za to svečanost je bila v petek otvorjena prenovljena 120-meterska skakalnica, na kateri se je potem v soboto in nedeljo pomerilo 39 najboljših skakalcev iz osmih držav, iz Avstrije, Finske, Francije, Jugoslavije, Nemčije, Norveške, Švice in Švedske. V petek opoldne so akordi fanfar naznanili pričetek slavnosti, potem pa se je znani jugoslovanski skakalec Rudi Finžgar po odigrani državni himni spustil po doskočišču velike skakalnice, držeč v rokah državno zastavo. Med sledečimi poskusnimi skoki je kot prvi preskočil 100-metrsko znamko avstrijski skakalec Walter Steinegger, kateremu je prvi dan sledilo še 14 drugih tekmovalcev, ki so vsi prejeli zlate spominske značke.

Prvi skoki v konkurenci so bili v soboto, ko je velikansko areno skakalnice obkrožal širok pas gledalcev, katerih je bilo blizu deset tisoč. Vlaki iz vse države so dovažali navdušene ljubitelje smučarskega športa, ki so viharno pozdravljali posamezne tekmovalce. Najprej so tekmovalci izvedli po en poskusni skok, kot prvi pa se je spustil po zaletu stari norveški skakalec Birger Ruud, ki je pred 20 leti postavil prvi rekord v Planici. Med konkurenčnimi skoki so se najbolj odražali tako po daljavi kakor tudi po lepoti skoki severnjakov, ki so že od vsega početka veljali za največje favorite. Najboljši je bil v soboto Norvežan Alfredsen s tremi skoki nad 100 metrov, medtem

ko si je kot najboljši Srednjeevropejec osvojil 5. mesto Nemeč Bolkart.

Tudi v nedeljo, ko je bila zaključna prireditev, je v glavnem šlo le za tekmo med Finci in Norvežani. Kljub slabemu vremenu je okoli 15.000 gledalcev obkrožalo izlet mamutske skakalnice, ko je po ostri borbi med severnjaki odnesel končno zmago Finec Laaksonen, potem ko je moral odstopiti prvo mesto prejšnji favorit Norvežan Alfredsen vsled padca pri skoku 119 m, s katerim je postavil tudi rekord na prenovljeni skakalnici, in se zadovoljiti z drugim mestom. Nemeč Bolkart je tudi v dokončni razporeditvi kot 7. najboljši ostal prvi Srednjeevropejec. Najboljši Avstrijec je bil Leodolter, ki je dosegel 10. mesto, Rogelj pa kot šestnajsti prvi Jugoslovčan. Avstrijski prvak Bradl je skakal le v soboto, jugoslovanski mojster Poldar pa letos na veliki skakalnici sploh ni sodeloval.

Nekaj tehničnih podatkov:

1. Laaksonen (Finska) 100, 106 in 109,5 m, 327 točk; 2. Alfredsen (Norveška) 103, 110 in 119 (s padcem) m, 318,2 točke; 3. Silvennoinen (Finska) 94, 101,5 in 105 m, 315 točk; 4. Leodolter (Avstrija) 92,5, 98 in 105 m, 295 točk; 5. Rogelj (Jugoslavija) 84, 87 in 96,5 m, 273,6 točke.

OVCE

na pašo od 1. 5. do 3. 10. 1954
vzame
Joško Čimžar, Kotmara ves
Telefon Celovec 40-1-56

Socialni turizem omogoča poceni letovanje

Razvoj socialnega turizma, ki je nastal na pobudo kulturnega oddelka Avstrijske sindikalne zveze in delavskih zbornic, bo našel tudi za dopuste in načrte potovanj v letu 1954 močan odmev. Program je v primeri s preteklim letom znatno razširjen. Na vseh področjih Avstrije od Nižje Avstrije do najvišjih alpskih dolin so ureditve za dopuste na izbiro. Dopustniki bodo lahko spet izkoristili 40-odstotno znižanje vozne cene s posebnimi vlaki. Štirinajstdnevno letovanje vključno vožnjo iz Dunaja, je omogočeno na Solnograškem za 520 šilingov, na Koroškem za 430 šilingov, na Tirolskem za 600 šilingov. Kdor se zadovolji s polovičnim penzionom, lahko od teh vsot odračuna 100 do 140 šilingov.

Prvič so letos poskrbeli, da si bodo mogli tudi delavci in nameščenci z naj-

manjšimi dohodki, družine s številnimi otroci in rentniki privoščiti dopuste. Za Dunajčane pride v poštev Nižja Avstrija, kjer bo mogoče z najmanjšimi izdatki izhajati. Na razpolago so dvotedenska bivanja s polno penzijo za okoli 282 šilingov, torej nekako 20 šilingov na dan, s polovično penzijo za 252 šilingov, prenočišče in zajtrk se dobi za 120 šilingov za dva tedna.

Pri nekaterih aranžmajih za dopuste so urejena tudi otroška dnevna bivališča, ki bodo dale staršem možnost del svojega dopusta, posebno ob daljših izletih, prebiti brez skrbi za svoje otroke. Takšna bivališča so urejena v Tauplitzu na Solnograškem, v Almu pri Saalfeldu, Rauris-Wörthu, Marienstein pri Würglu, Birgitzu pri Inomostu, v Škofičah, pri Šmohorju. Poseben otroški počitniški dom pripravljajo na jezeru Attersee.

Posamezni potniki, ki se ne morejo poslužiti aranžmaja, morejo spet izkoristiti 40-odstotno znižane vožnje posebnih vlakov. Za časa dopustov bodo vozili posebni vlaki iz Dunaja do Bischofshofna, Inomosta, Beljaka in Lienza. Novost letos je, da lahko te vlake z znižano vožnino uporabljajo tudi delavci iz zveznih dežel. Za prehodna prenočišča v mestih objavlja socialni turizem sezname cenениh gostinskih obratov. Kolesarjem in potnikom s tovornimi vozili je socialni turizem v pomoč pri uporabi prostorov za taborjenje.

Turistično društvo »Naturfreunde« bo priredilo letos spet tako priljubljeno taborjenje ob morju, jezerih in planinah.

Pekovski pomočnik z večletno prakso, poročen, si želi zaposlitev v bližini Celovca. Nastop začetkom aprila ali začetkom maja.
Seitz Bruno, Regau 4, Post
Kremsmünster, O. O.

Iščem mlado žensko za pomoč na malo kmetijo v Podjuni. Pri gospodinjini ima priložnost, da se priučiš šivanja. Plača po dogovoru. Ponudbe na: Uprava »Slovenski vestnik«, Celovec, Gasometerg. 10

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.05 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 in 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Pozdrav za mesto in deželo (razen poned.) — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.05 Zabavni koncert.
Poročila dnevno: 5.50, 6.45, 7.45, 12.30, 16.50, 19.45, 22.00, 24.00.

Sobota, 20. marec:

8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 9.30 Športni obzornik.

Nedelja, 21. marec:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.45 Vesela oddaja — 14.45 Pozdrav zate — 17.00 Udar na udar — 18.00 Kličemo družino — 18.45 Šport in glasba — 19.55 Športna poročila — 20.30 Benjamino Gigli poje.

Ponedeljek, 22. marec:

10.45 Iz ženskega sveta — 14.30 Slov. poročila in objave. Operne arije poje Sonja Drakšler, pri klavirju Bojan Adamič — 19.15 Smejoči se ponedeljek — 20.00 Specielno za vas! — 21.00 Zelje, ki jih radi izpolnimo.

Torek, 23. marec:

11.00 Šolska oddaja — 14.30 Slov. poročila in objave. Zdravniški vedež: Krvavičniki — 15.30 Za ženo in družino — 18.45 Kmečka oddaja — 19.15 Velika šansa! — 20.00 Opete.

Sreda, 24. marec:

10.45 Iz ženskega sveta — 14.30 Slov. poročila in objave. Za ženo in družino — 16.30 Knjižni kotichek — 20.40 Ljudska glasba iz Štajerske — 21.00 Kriminalna uganka.

Četrtek, 25. marec:

10.45 Veder dopoldne — 14.30 Slov. poročila in objave. Narodopisna zvočna igra: „Krst“ — 18.45 Kmečka oddaja — 20.00 Igrajo plesni orkestri.

Petek, 26. marec:

10.45 Za dom — 11.00 Šolska oddaja — 14.30 Slov. poročila in objave. Za naše male poslušalce — 15.45 Nekaj za nabiralce znamk — 19.15 Zgrabi srečo! — 20.45 Vožnja po Koroški — 20.45 Slušna igra.

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 21. marec:

8.00 O športu in športnikih — 8.15 Prišla je pomlad — 9.00 Pol ure za našo vas — 9.30 Od melodije do melodije — 13.30 Pogovor s poslušalci — 13.40 Koncertni valčki — 14.00 Otroška predstava — 15.15 Slovenske narodne pesmi — 15.45 Radijska igra — 17.10 Zeleni ste — poslušajte! — 20.00 Opera.

Ponedeljek, 22. marec:

7.20 Za gospodinjjo, 22.45 Za mlade pevce in godce — 14.45 Igra Jože Kampič v Veselem triu — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.00 Radijska univerza.

Torek, 23. marec:

11.00 Šolska ura — 12.00 Za dobro voljo igra Vaški kvintet — 12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Nove knjige — 15.30 Lepe melodije — 17.15 Slovenske narodne pesmi — 18.00 Sportni tednik — 20.10 Odlomki iz znanih oper.

Sreda, 24. marec:

12.20 Nasveti za dom — 13.45 Za pionirje — 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 17.15 Pisan spored domačih pesmi — 20.00 Radijska igra — Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni.

Četrtek, 25. marec:

12.15 Cicibanom — dober dan! — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.55 Koroška v narodni pesmi — 16.15 Iz domače glasbene literature — 18.30 Družinski pogovori — 18.40 Vedre melodije — 20.00 Kulturni pregled — 10.15 Iz zakladnice jugoslov. zborovskih skladateljev.

Petek, 26. marec:

12.00 Igra godba na pihala — 12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Za pionirje — 14.05 Za vsakogar nekaj — 15.30 Umetne pesmi — 15.50 Modni kotichek — 16.00 Zeleni ste — poslušajte! — 17.50 Domače aktualnosti — 18.35 Jezikovni pogovori — 20.15 Večerni operni koncert — 21.00 Iz sodobne književnosti.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 16-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.